

AUGLÝSING
um fríverslunarsamning milli EFTA-ríkjanna og
aðildarríkja Samstarfsráðs Arabaríkjanna við Persaflóa.

Hinn 3. júlí 2007 var norska utanríkisráðuneytinu afhent fullgildingarskjal Íslands vegna fríverslunarsamnings milli EFTA-ríkjanna og aðildarríkja Samstarfsráðs Arabaríkjanna við Persaflóa sem gerður var í Hamar 22. júní 2009. Samningurinn öðlaðist gildi 1. júlí 2014.

Samningurinn er birtur sem fylgiskjal með auglýsingu þessari. Viðauka við samninginn og nánari upplýsingar um hann má nálgast á vef utanríkisráðuneytisins.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytinu, 17. maí 2024.

F. h. r.
Martin Eyjólfsson.

Anna Jóhannsdóttir.

Fylgiskjal.**FRÍVERSΛUNARSAMNINGUR****MILLI****EFTA-RÍKJANNA****OG****AÐILDARRÍKJA SAMSTARFSRÁÐS ARABARÍKJANNA VIÐ PERSAFLÓA****FORMÁLSORD**

Lýðveldið Ísland, Furstadæmið Liechtenstein, Konungsríkið Noregur og Ríkjasambandið Sviss (hér á eftir nefnd „EFTA-ríkin“)

og

ríkisstjórnir Sameinuðu arabísku furstadæmanna, Konungsríkisins Bareins, Konungsríkisins Sádi-Arabíu, Soldánsveldisins Ómans, Katars og Kúveit (hér á eftir nefnd sameiginlega „Flóabandalagið“ (GCC) eða hvert fyrir sig „aðildarríki Flóabandalagsins“),

þar sem sérhvert EFTA-ríki og sérhvert aðildarríki Flóabandalagsins er hér á eftir nefnt „samningsaðili“ og saman „samningsaðilarnir“,

SEM KANNAST VIÐ langvarandi vináttu og sterk efnahagsleg og pólitísk tengsl milli aðildarríkja Flóabandalagsins og EFTA-ríkjanna, einkum yfirlýsingu um samstarf, sem var undirrituð í Brussel hinn 23. maí 2000, og sem vilja styrkja þessi tengsl með því að koma á fót fríverslunarsvæði og koma þannig á nánun og varanlegum samskiptum,

SEM ÁRÉTTA stuðning sinn við þær meginreglur og markmið sem eru sett fram í sáttmála Sameinuðu þjóðanna og almennu mannréttindayfirlýsinguinni,

SEM ERU STAÐRÁÐIN Í að stuðla að og efla hið marghliða viðskiptakerfi, eins og því er komið á með Alþjóðaviðskiptastofnuninni, með þeim hætti að stuðli að framgangi samvinnu milli svæða og ríkja og ýti þannig undir samstillta þróun og útbreiðslu viðskipta um heim allan,

SEM ERU MEÐVITUÐ um virkan og síbreytilegan alþjóðavettvang sem hnattvæðing og tækni-framfarir hafa getið af sér og leggur í hendur samningsaðilunum margvísleg og krefjandi verkefni og tækifæri sem lúta að fjárhag og skipulagi,

SEM ERU STAÐRÁÐIN Í að þróa og efla efnahags- og viðskiptatengsl sín á milli með viðskiptafrelsi og auknum viðskiptum með vörur og þjónustu, sem þjónar sameiginlegum hagsmunum samningsaðila og færir þeim gagnkvæman ávinning,

SEM ERU ÁKVEÐIN Í að sjá til þess að umhverfi fyrir fjárfestingar sé stöðugt og áreiðanlegt,

SEM ERU ÁKVEÐIN Í að ýta undir skapandi starf og nýsköpun með því að vernda hugverka-réttindi,

SEM Hafa AÐ MARKMIÐI að skapa ný atvinnutækifæri, bæta heilsu og lífshjör, fjölga tækifærum til miðlunar tækniþekkingar og tryggja góðar og auknar rauntekjur á yfirráðasvæðum hvers þeirra um sig með auknum viðskiptum og fjárfestingum,

SEM ÁRÉTTA stuðning sinn við efnahags- og félagslegar framfarir á grundvelli meginþátta viðeigandi samninga Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar (ILO),

SEM VIÐURKENNA ólíka stöðu samningsaðilanna með tilliti til þróunar og efna,

SEM VIÐURKENNA nauðsyn þess að bæta samkeppnisumhverfi á mörkuðum sínum,

SEM LEITAST VIÐ að varðveita og vernda umhverfið í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun,

SEM ERU SANNFÆRÐ UM að með því að stofnsetja fríverslunarsvæði myndist skilyrði til að stuðla að og þróa efnahags- og viðskiptatengsl milli samningsaðilanna,

HAFA ÁKVÆÐIÐ, í samræmi við markmið þessi, að gera með sér svohljóðandi fríverslunarsamning (hér á eftir nefndur „þessi samningur“):

1. KAFLI

Almenn ákvæði.

GREIN 1.1

Markmið.

1. EFTA-ríkin og aðildarríki Flóabandalagsins koma hér með á fót fríverslunarsvæði í samræmi við ákvæði þessa samnings.
2. Markmið þessa samnings eru:
 - a) að auka frelsi í vöruviðskiptum í samræmi við XXIV. gr. hins almenna samnings um tolla og viðskipti (hér á eftir nefndur „GATT-samningurinn frá 1994“), eins og mælt er fyrir um í 2. kafla,
 - b) að auka frelsi í þjónustuviðskiptum í samræmi við V. gr. hins almenna samnings um þjónustuviðskipti (hér á eftir nefndur „GATS-samningurinn“), eins og mælt er fyrir um í 3. kafla,
 - c) að stuðla að samkeppni innan efnahagslífs hvers um sig, eins og mælt er fyrir um í 4. kafla,
 - d) að tryggja fullnægjandi og áhrifaríka vernd hugverkaréttinda, eins og mælt er fyrir um í 5. kafla,
 - e) að auka enn frekar gagnkvæmt frelsi á mörkuðum samningsaðilanna fyrir opinber innkaup, eins og mælt er fyrir um í 6. kafla, og
 - f) stuðla, á gagnkvæman hátt, að auknum fjárfestingartækifærum.

GREIN 1.2

Landfræðilegt gildissvið.

1. Þessi samningur gildir, með fyrirvara um ákvæði IV. viðauka:
 - a) um landsvæði, innhöf og landhelgi aðila og loftrými yfir landsvæði aðila, í samræmi við reglur þjóðaréttar, og
 - b) svæði utan landhelgi með tilliti til ráðstafana sem samningsaðili gerir í krafti fullveldisréttinda sinna eða lögsögu í samræmi við reglur þjóðaréttar.
2. Ákvæði I. viðauka eiga við um Noreg.

GREIN 1.3

Viðskipta- og efnahagstengsl sem falla undir þennan samning.

Ákvæði þessa samnings eiga við um viðskipta- og efnahagstengsl milli einstakra EFTA-ríkja annars vegar og einstakra aðildarríkja Flóabandalagsins hins vegar eða, þar sem sérstaklega er kveðið á um það, aðildarríkja Flóabandalagsins í heild í nafni Flóabandalagsins. Þessi samningur gildir hvorki um viðskiptatengsl milli EFTA-ríkjanna innbyrðis né um viðskiptatengsl milli aðildarríkja Flóabandalagsins innbyrðis.

GREIN 1.4

Tengsl við aðra samninga.

Samningsaðilar áréttta réttindi sín og skyldur samkvæmt samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar (WTO) og öðrum samningum á grundvelli hans, sem þeir eru aðilar að, og samkvæmt öðrum alþjóðasamningum sem þeir eiga aðild að.

GREIN 1.5

Svæðisstjórnir og staðbundin stjórnvöld.

1. Hver samningsaðili skal gera ráðstafanir við hæfi sem kunna að vera honum tiltækar til þess að svæðisstjórnir og -yfirvöld og staðbundin stjórnvöld og yfirvöld virði ákvæði þessa samnings á yfirráðasvæði hans.

2. Túlka ber þetta ákvæði og beita samkvæmt þeim meginreglum sem eru settar fram í a-lið 3. mgr. I. gr. GATS-samningsins og í samkomulaginu um túlkun XXIV. gr. GATT-samningsins frá 1994, eftir atvikum. Ákvæði a-liðar 3. mgr. I. gr. GATS-samningsins og samkomulagsins um túlkun XXIV. gr. GATT-samningsins frá 1994 eru hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 1.6

Gagnsæi.

1. Samningsaðilar skulu birta eða veita almenningi með öðrum hætti aðgang að lögum sínum, reglugerðum, dómsúrskurðum og stjórnsýsluákvörðunum sem hafa almennt gildi og alþjóðasamningum sem geta haft áhrif á framkvæmd þessa samnings.
2. Samningsaðilarnir skulu þegar í stað svara sértækum spurningum og veita hver öðrum, að fenginni beiðni, upplýsingar um málefni sem um getur í 1. mgr.

GREIN 1.7

Trúnaðarupplýsingar.

1. Sérhver samningsaðili skal viðhalda trúnaði um upplýsingar sem samningsaðilinn, sem upplýsingarnar sendir, hefur skýrgreint trúnaðarmál.
2. Ekkert í þessum samningi skyldar samningsaðila til að láta af hendi trúnaðarupplýsingar, sem myndi hindra að lögum sé framfylgt eða myndi á annan hátt vera andstætt almannahagsmunum eða skaða lögmæta viðskiptahagsmuni atvinnurekenda.

2. KAFLI

Vöruviðskipti¹.

GREIN 2.1

Gildissvið.

1. Þessi kaflí tekur til:
 - a) framleiðsluvara, sem um er fjallað í 25. til 97. kafla samræmdu vörulýsingar- og vöruheita-skrárinnar, hér á eftir nefnd „samræmda tollskráin“, að frátöldum þeim framleiðsluvörum sem eru taldar upp í II. viðauka,
 - b) unninna landbúnaðarafurða sem tilgreindar eru í III. viðauka, að teknu tilhlýðilegu tilliti til þess fyrirkomulags er um getur í þeim viðauka,
 - c) fisks og annarra sjávarafurða, sbr. ákvæði V. viðauka.
2. Flóabandalagið og sérhvert EFTA-ríki hafa gert tvíhliða samninga um viðskipti með landbúnaðarafurðir. Þessir samningar eru hluti af gerningum um stofnun fríverslunarsvæðis EFTA-ríkjanna og Flóabandalagsins.

GREIN 2.2

Tollar.

1. Engir nýir tollar skulu innleiddir í viðskiptum milli EFTA-ríkjanna og Flóabandalagsins fyrir utan það sem kveðið er á um í þessum samningi.
2. EFTA-ríkin skulu, frá og með gildistöku þessa samnings, afnema alla innflutningstolla á framleiðsluvöru sem upprunnin er í Flóabandalaginu.
3. Flóabandalagið skal, frá og með gildistöku þessa samnings, afnema alla innflutningstolla á framleiðsluvöru, sem upprunnin er í EFTA-ríkjunum, fyrir utan það sem kveðið er á um í VI. viðauka.
4. Samningsaðila er heimilt að innleiða eða viðhalda útflutningstollum í tengslum við ráðstafanir innanlands, að því marki sem hann telur slíka tolla nauðsynlega. Þessa tolla skal leggja á óháð því hvert senda á vöruna. Samningsaðilarnir skulu tilkynna sameiginlegu nefndinni um alla álagða tolla.

¹ Í framhaldi af tilurð tollabandalags þess sem var stofnað með samningi frá 29. mars 1923 milli Sviss og Furstadæmisins Liechtensteins kemur Sviss fram fyrir hönd Furstadæmisins Liechtensteins í málum sem sá samningur tekur til.

5. Til tolla teljast hvers konar tollar eða gjöld, sem eru lögð á í tengslum við innflutning framleiðsluvöru, einnig hvers konar aukaskattar eða aukagjöld að frátöldum gjöldum sem eru lögð á í samræmi við III. og VIII. gr. GATT-samningsins frá 1994.

GREIN 2.3

Magntakmarkanir á inn- og útflutningi.

Ákvæði XI. gr. GATT-samningsins frá 1994 eru felld inn í þennan samning og eru hluti af honum að breyttu breytanda.

GREIN 2.4

Innlend meðferð.

Samningsaðilar skulu beita innlendri meðferð skv. III. gr. GATT-samningsins frá 1994, þ.m.t. athugasemdir um túlkun, sem er hér með felld inn í þennan samning og er hluti af honum.

GREIN 2.5

Upprunareglur og samvinna stjórnvalda.

Í IV. viðauka eru ákvæði um upprunareglur og samvinnu stjórnvalda.

GREIN 2.6

Tollverð.

Samningsaðilarnir ákveði tollverð framleiðsluvara, sem viðskipti fara fram með þeirra á milli, samkvæmt ákvæðum VII. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samnings Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um framkvæmd VII. gr. GATT-samningsins frá 1994.

GREIN 2.7

Tæknilegar reglur.

1. Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðilanna, að því er varðar tæknilegar reglur, staðla og samræmismat, í samræmi við samning Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um tæknilegar viðskiptahindranir (sem nefnist hér á eftir „samningurinn um tæknilegar viðskiptahindranir“).
2. Samningsaðilarnir skulu auka samvinnu sín á milli á sviði tæknilegra reglna, staðla og samræmismats með það fyrir augum að auka gagnkvæman skilning á kerfum hvers þeirra um sig og auðvelda aðgang að mörkuðum þeirra.
3. Samningsaðilarnir samþykkja, með fyrirvara um ákvæði 1. mgr., að hafa samráð á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar, telji samningsaðili að EFTA-ríki eða Flóabandalagið hafi gert ráðstafanir, sem gætu skapað eða hafa skapað viðskiptahindrun, til að finna viðeigandi lausn í samræmi við samninginn um tæknilegar viðskiptahindranir.

GREIN 2.8

Ráðstafanir á sviði hollustuhátta og heilbrigðis dýra og plantna.

1. Ákvæði samnings Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um beitingu ráðstafana um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna eiga við um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar ráðstafanir um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna (sem nefnist hér á eftir „samningurinn um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna“).
2. Samningsaðilarnir skulu skiptast á nöfnum og heimilisföngum tengiliða með sérþekkingu á hollustuháttum og heilbrigði dýra og plantna í því skyni að auðvelda tæknilegt samráð og upplýsingaskipti.
3. Samningsaðilarnir samþykkja, með fyrirvara um ákvæði 1. mgr., að hafa samráð á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar, telji samningsaðili að EFTA-ríki eða Flóabandalagið hafi gert ráðstafanir, sem gætu skapað eða hafa skapað viðskiptahindrun, til að finna viðeigandi lausn í samræmi við samninginn um tæknilegar viðskiptahindranir.

GREIN 2.9

Undirboð.

1. EFTA-ríkin og Flóabandalagið skulu reyna að komast hjá því að hefja, hvorir gagnvart öðrum, aðgerðir gegn undirboðum.
2. Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðilanna, viðvíkjandi því að ráðstöfunum gegn undirboðum sé beitt, í samræmi við VI. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samninginn um framkvæmd VI. gr. GATT-samningsins frá 1994, að undanskildu því sem kveðið er á um í þessari grein.
3. Áður en EFTA-ríki eða Flóabandalagið hefur rannsókn í því skyni að ákvarða hvort og að hve miklu leyti meintir styrkir eru veittir í EFTA-ríki eða Flóabandalaginu og áhrif þess, eins og kveðið er á um í VI. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samninginn um framkvæmd VI. gr. GATT-samningsins frá 1994, skal samningsaðili sá sem hyggst hefja rannsókn senda skriflega tilkynningu um það til þess samningsaðila sem vörurnar tilheyra og rannsóknin tekur til og veita 30 daga frest til að leita lausnar sem aðilar geta sætt sig við. Samráð skal fara fram á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar, fari EFTA-ríki eða Flóabandalagið fram á það innan tíu daga frá því að tilkynningunni var veitt viðtaka.
4. Ætli EFTA-ríki eða Flóabandalagið að beita ráðstöfunum gegn undirboðum skal slíkum ráðstöfunum undantekningarlaust hætt eigi síðar en þremur árum eftir þann dag þegar gripið var til þeirra. Ekkert í þessari málsgrein kemur í veg fyrir að EFTA-ríki eða Flóabandalagið gripi til nýrra ráðstafana gegn undirboðum í samræmi við 2. og 3. mgr. þessarar greinar vegna framleiðsluvara sem ráðstafanir, sem hætt hefur verið, beindust gegn.
5. Samningsaðilarnir skulu, fimm árum eftir að þessi samningur öðlast gildi og á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar, endurskoða hvort þörf sé á að gera ráð fyrir þeim kosti að gera ráðstafanir, gagnvart hver öðrum, gegn undirboðum. Ákveði samningsaðilarnir, að fyrstu endurskoðun lokinni, að þörf sé á að viðhalda fyrrnefndum kosti, skulu þeir eftir það endurskoða þetta mál annað hvert ár innan sameiginlegu nefndarinnar.

GREIN 2.10

Ríkisrekin viðskiptafyrirtæki.

Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðilanna, viðvíkjandi ríkisreknum viðskiptafyrirtækjum, í samræmi við XVII. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samkomulagið um túlkun XVII. gr. GATT-samningsins frá 1994, þ.m.t. athugasemdir um túlkun, sem eru hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 2.11

Styrkir og jöfnunarráðstafanir.

1. Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðilanna, varðandi styrki og jöfnunarráðstafanir, í samræmi við VI. og XVI. gr. GATT-samningsins frá 1994 og WTO-samninginn um styrki og jöfnunarráðstafanir, nema kveðið sé á um annað í 2. mgr.
2. Áður en EFTA-ríki eða Flóabandalagið hefur rannsókn í því skyni að ákvarða hvort og að hve miklu leyti meintir styrkir eru veittir í EFTA-ríki eða aðildarríki Flóabandalagsins og áhrif þess, eins og kveðið er á um í 11. gr. WTO-samningsins um styrki og jöfnunarráðstafanir, skal samningsaðili sá sem hyggst hefja rannsókn senda skriflega tilkynningu um það til þess samningsaðila sem vörurnar tilheyra og rannsóknin tekur til og veita 30 daga frest til að leita lausnar sem aðilar geta sætt sig við. Samráð skal fara fram á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar, fari samningsaðili fram á það innan tíu daga frá því að tilkynningunni var veitt viðtaka.

GREIN 2.12

Viðtækar verndarráðstafanir.

Samningsaðilarnir staðfesta réttindi sín og skyldur skv. XIX. gr. GATT-samningsins frá 1994 og WTO-samningnum um verndarráðstafanir. Þegar samningsaðili gerir ráðstafanir samkvæmt þessum ákvæðum Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar skal hann undanskilja innflutning á upprunavöru frá EFTA-ríki eða Flóabandalaginu ef slíkur innflutningur, einn og sér, veldur ekki alvarlegu tjóni eða hættu á

slíku tjóni. Samningsaðilinn, sem gerir ráðstafanirnar, skal sýna fram á að slík undanþága sé í samræmi við skuldbindingar hans tengdum Alþjóðaviðskiptastofnuninni, eins og þær ber að túlka samkvæmt réttarkerfi hennar.

GREIN 2.13

Almennar undantekningar.

Ákvæði XX. gr. GATT-samningsins frá 1994 gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar almennar undantekningar og er hún hér með felld inn í þennan samning og er hluti af honum.

GREIN 2.14

Undantekningar öryggis vegna.

Ákvæði XXI. gr. GATT-samningsins frá 1994 gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar undantekningar öryggis vegna og eru þau hér með felld inn í þennan samning og er hluti af honum.

3. KAFLI

Vöruviðskipti.

GREIN 3.1

Gildissvið og umfang.

1. Þessi kaflí gildir um ráðstafanir samningsaðila sem hafa áhrif á þjónustuviðskipti. Hann gildir um allar þjónustugreinar.
2. Að því er varðar flutningaþjónustu í lofti gildir þessi kaflí ekki um ráðstafanir sem hafa áhrif á flugumferðarréttindi eða ráðstafanir sem hafa áhrif á þjónustu sem tengist beint nýtingu flugumferðarréttinda, að undanskildu því sem kveðið er á um í 3. mgr. GATS-viðaukans um flutningaþjónustu í lofti. Skilgreiningar í 6. mgr. viðaukans við GATS-samninginn um flutningaþjónustu í lofti eru hér með felldar inn í þennan samning og er hluti af honum.
3. Ákvæði greina 3.4, 3.5 og 3.6 eiga ekki við um lög, reglur eða kröfur varðandi innkaup opinberra stofnana á þjónustu til handa hinu opinbera en ekki til endursölu í hagnaðarskyni eða til að veita þjónustu í hagnaðarskyni.

GREIN 3.2

Upptaka ákvæða úr GATS-samningnum.

Þegar kveðið er á um það í þessum kafla að ákvæði GATS-samningsins sé felld inn í þennan samning og gert hluti af honum skal merking hugtaka í ákvæði GATS-samningsins vera sem hér segir:

- a) „aðili“ merkir samningsaðili,
- b) „skrá“ merkir skrá sem um getur í grein 3.16 og er að finna í VII. viðauka og
- c) „sérstök skuldbinding“ merkir sérstaka skuldbindingu í skrá sem um getur í grein 3.16.

GREIN 3.3

Skilgreiningar.

Að því er varðar þennan kafla og með vísan til greinar 3.2:

- a) eru eftirfarandi skilgreiningar í I. gr. GATS-samningsins felldar inn í þennan samning og eru hluti hans:
 - i. „þjónustuviðskipti“,
 - ii. „þjónusta“ og
 - iii. „þjónusta sem opinber yfirvöld veita“,
- b) merkir „ráðstafanir samningsaðila“² ráðstafanir:
 - i. ríkisstjórnar, svæðisbundinna eða staðbundinna stjórnvalda og yfirvalda og
 - ii. óopinberra stofnana sem fara með vald í umboði ríkisstjórnar, svæðisbundinna eða staðbundinna stjórnvalda eða yfirvalda,

² Þessi skilgreining felur í sér skilgreininguna í i. og ii. lið 3. mgr. I. gr. GATS-samningsins. Hér með er vísað til greinar 1.5 þessa samnings.

- c) merkir „þjónustuveitandi“ hvern þann aðila sem veitir eða óskar eftir að veita þjónustu,³
- d) merkir „einstaklingur hjá öðrum samningsaðila“ einstakling sem er ríkisborgari eða hefur fasta búsetu í EFTA-ríki eða í aðildarríki Flóabandalagsins,
- e) merkir „lögaðili hjá öðrum samningsaðila“: lögaðila sem er annaðhvort:
 - i. stofnaður eða skipulagður samkvæmt lögum fyrrnefnds annars samningsaðila og stundar umtalsverða viðskiptaþjónustu á yfirráðasvæði:
 - A) hvaða samningsaðila sem er eða
 - B) einhvers aðila að Alþjóðaviðskiptastofnuninni og er í eigu eða lýtur stjórn einstaklinga hjá fyrrnefndum öðrum samningsaðila eða lögaðila sem uppfylla öll skilyrði A-undirliðar i. liðar, eða
 - ii. er í eigu eða lýtur stjórn einstaklinga hjá fyrrnefndum öðrum samningsaðila, lögaðila sem uppfylla skilyrði i. undirliðar e-liðar eða ríkisstofnana fyrrnefnds annars samningsaðila,
- f) eftirfarandi skilgreiningar í XXVIII. gr. GATS-samningsins eru hér með felldar inn í þennan samning og eru hluti af honum:
 - i. „ráðstöfun“,
 - ii. „veiting þjónustu“,
 - iii. „ráðstafanir aðila sem hafa áhrif á þjónustuviðskipti“,
 - iv. „viðskiptanærvera“,
 - v. „svið“ þjónustu,
 - vi. „þjónusta annars aðila“,
 - vii. „einstaklingur eða lögpersóna sem hefur fengið einokunaraðstöðu til að veita þjónustu“,
 - viii. „þjónustuneytandi“,
 - ix. „einstaklingur eða lögaðili“,
 - x. „lögaðili“,
 - xi. „í eigu“, „undir stjórn“ og „tengd“ og
 - xii. „beinir skattar“,
- g) „GATS“ merkir hinn almenna samning um þjónustuviðskipti frá 1994.

GREIN 3.4

Bestukjarameðferð.

1. Samningsaðili skal, með fyrirvara um ráðstafanir sem eru gerðar í samræmi við VII. gr. GATS-samningsins og nema að því leyti sem kveðið er á um í skrá hans yfir undanþágur vegna bestukjarameðferðar sem er að finna í VIII. viðauka, þegar í stað og án skilyrða, að því er varðar allar ráðstafanir sem hafa áhrif á veitingu þjónustu, veita þjónustu og þjónustuveitendum annars samningsaðila eigi lakari meðferð en hann veitir vegna sambærilegrar þjónustu eða veitir þjónustuveitendum aðila sem á ekki hlut að samningnum.
2. Meðferð, sem er veitt samkvæmt öðrum samningum sem samningsaðili hefur gert og tilkynnt hefur verið um skv. V. gr. eða V. gr. a í GATS-samningnum, fellur ekki undir 1. mgr.⁴
3. Ákvæði 3. mgr. II. gr. GATS-samningsins eiga við um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar þá skilmála sem veittir eru aðliggjandi löndum og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

³ Ef þjónustan er ekki veitt, eða eftir því er óskað að hún sé veitt, beinlínis af lögaðila heldur með viðskiptanærveru, t.d. gegnum útibú eða umboðsskrifstofu, skal þjónustuveitandinn (þ.e. lögaðilinn), eftir sem áður og með þess konar viðskiptaþjónustu, hljóta sömu meðferð og þjónustuveitendur fá samkvæmt ákvæðum þessa kafla. Meðferð af þeim toga skal ná til þeirrar viðskiptanærveru sem þjónustuveitingin fer um eða sem óskað er eftir að þjónustan sé veitt um og ekki er nauðsynlegt að fyrrnefnd meðferð nái til annarrar starfsemi þjónustuveitandans sem fer fram utan þess yfirráðasvæðis þar sem þjónustan er veitt eða óskað er eftir að hún sé veitt.

⁴ Samningsaðilar staðfesta þann skilning að samningarnir milli aðildarríkja Samstarfsráðs Arabaríkjanna við Persaflóa og Stór-fríverslunarsvæðis Arabaríkjanna (GAFTA) taka ekki til framkvæmdar skuldbindinga um bestukjarameðferð samkvæmt þessari grein.

GREIN 3.5

Markaðsaðgangur.

Skuldbindingar um markaðsaðgang falla undir XVI. gr. GATS-samningsins og eru þær hér með felldar inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.6

Innlend meðferð.

Skuldbindingar um innlenda meðferð falla undir XVII. gr. GATS-samningsins og eru þær hér með felldar inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.7

Viðbótarskuldbindingar.

Ákvæði XVIII. gr. GATS-samningsins gilda um viðbótarskuldbindingar og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.8

Innlendar reglur.

1. Ákvæði 1. til 3. mgr. VI. gr. GATS-samningsins gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna með tilliti til innlendra reglna og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.
2. Til þess að tryggja megi að ráðstafanir, sem varða hæfniskröfur og málsmeðferð, tæknilega staðla og kröfur um leyfisveitingu, feli ekki í sér viðskiptahindranir í þjónustugeiranum skal sameiginlega nefndin þróa reglakerfi eftir þörfum. Með slíku reglakerfi skal reynt að tryggja að fyrirnefndar kröfur og málsmeðferð séu m.a.:
 - a) byggðar á hlutlægum og gagnsæjum viðmiðunum, svo sem hæfni og getu til að veita þá þjónustu sem um ræðir,
 - b) séu ekki íþyngjandi umfram það sem nauðsynlegt er til að tryggja gæði þjónustunnar,
 - c) í tilviki leyfisveitingar, hamli því ekki í sjálfu sér að þjónusta verði veitt.
3.
 - a) Innan geira, þar sem samningsaðili hefur tekist á hendur sérstakar skuldbindingar meðan þess er beðið að reglakerfi, sem unnið er að innan geiranna skv. 2. mgr., öðlist gildi, skulu samningsaðilarnir ekki framfylgja kröfum um leyfisveitingu, hæfniskröfum og tæknilegum stöðlum, sem gera fyrirnefndar skuldbindingar að engu eða draga úr gildi þeirra með þeim hætti sem samræmist ekki þeim viðmiðunum sem greint er frá í a-, b- og c-lið 2. mgr.
 - b) Þegar ákveða skal hvort samningsaðili uppfylli skuldbindingar skv. a-lið skal taka mið af alþjóðlegum stöðlum viðkomandi alþjóðlegra stofnana⁵ sem hann beitir.
4. Sérhver samningsaðili skal koma á fullnægjandi aðferðum til að sannprófa menntun og hæfi fagfólks annarra samningsaðila.

GREIN 3.9

Viðurkenning.

1. Til að uppfylla viðkomandi staðla sína eða viðmiðanir, sem gilda um útgáfu heimilda, leyfa eða skírteina til handa þjónustuveitendum, skal hver samningsaðili taka tilhlýðilegt tillit til umsókna annars samningsaðila um að sá fyrirnefndi viðurkenni menntun eða reynslu, sem hefur verið aflað, uppfylltar kröfur eða leyfi eða skírteini sem síðarnefndi samningsaðilinn veitir. Slíka viðurkenningu má byggja á samningi eða fyrirkomulagi við fyrirnefndan annan samningsaðila eða veita hana einhliða að öðrum kosti.
2. Ef samningsaðili viðurkennir, með samningi eða fyrirkomulagi, menntun eða reynslu, uppfylltar kröfur eða leyfi eða skírteini, sem eru veitt á yfirráðasvæði aðila sem á ekki hlut að samningnum, skal sá samningsaðili veita öðrum samningsaðila næg tækifæri til að semja um aðild að slíkum fyrirliggjandi eða síðari samningi eða fyrirkomulagi eða semja við hann með sambærilegum samningum eða fyrirkomulagi. Ef viðurkenning samningsaðila er einhliða skal hann veita öðrum

⁵ Hugtakið „viðkomandi alþjóðastofnanir“ vísar til alþjóðastofnana sem viðkomandi stofnunum allra samningsaðila er frjálst að eiga aðild að.

samningsaðila næg tækifæri til að sýna fram á að viðurkenna beri einnig menntun eða fengna reynslu, uppfylltar kröfur eða leyfi eða vottorð sem eru veitt á yfirráðasvæði hins samningsaðilans.

3. Allir slíkir samningar eða fyrirkomulag eða einhliða viðurkenning skal vera í samræmi við viðeigandi ákvæði WTO-samningsins og þá einkum 3. mgr. VII. gr. GATS-samningsins.
4. Í IX. viðauka eru sett fram frekari réttindi og skyldur sem lúta að viðurkenningu hæfni þjónustuveitenda.

GREIN 3.10

För einstaklinga.

1. Viðauki um för einstaklinga í GATS-samningnum gildir um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar för einstaklinga sem veita þjónustu og eru ríkisborgarar samningsaðila og er hann hér með felldur inn í þennan samning og er hluti af honum.
2. Í X. viðauka eru sett fram frekari réttindi og skyldur að því er varðar för einstaklinga sem veita þjónustu og eru ríkisborgarar samningsaðila.

GREIN 3.11

Gagnsæi.

Ákvæði 1. og 2. mgr. III. gr. og III. gr. a í GATS-samningnum eiga við um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar gagnsæi og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.12

Einokun og þjónustuveitendur með einkarétt.

Ákvæði 1., 2. og 5. mgr. VIII. gr. GATS-samningsins gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar einokun og þjónustuveitendur með einkarétt og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.13

Viðskiptahættir.

Ákvæði IX. gr. GATS-samningsins gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar viðskiptahætti og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.14

Greiðslur og yfirfærslur.

1. Samningsaðili skal ekki, nema við þær aðstæður sem tilgreindar eru í gr. 9.2, beita takmörkunum á alþjóðlegar yfirfærslur og greiðslur í yfirstandandi viðskiptum við annan samningsaðila.
2. Ekkert í þessum kafla hefur áhrif á réttindi og skyldur samningsaðilanna samkvæmt greinum samningsins um Alþjóðagjaldeyrissjóðinn, (hér á eftir nefndur „Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn“), þ.m.t. ráðstafanir í gjaldeyrismálum sem eru í samræmi við greinar þess samnings, að því gefnu að samningsaðili setji ekki takmarkanir á fjármagnsviðskipti, sem eru í ósamræmi við sérstakar skuldbindingar hans um slík viðskipti, nema skv. gr. 9.2 eða að beiðni Alþjóðagjaldeyrissjóðsins.

GREIN 3.15

Undantekningar.

Ákvæði XIV. gr. og 1. mgr. XIV. gr. a í GATS-samningnum gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar almennar undantekningar og undantekningar af öryggisástandum og eru þau hér með felld inn í þennan samning og eru hluti af honum.

GREIN 3.16

Skrár um sérstakar skuldbindingar.

1. Sérhver samningsaðili skal færa í skrá þær sérstöku skuldbindingar sem hann tekur á sig samkvæmt greinum 3.5, 3.6 og 3.7. Í hverri skrá skal tilgreina þá þætti sem getið er í a- til e-lið 1.

mgr. XX. gr. GATS-samningsins með tilliti til þeirra geira þar sem samningsaðili tekur á sig þær sérstöku skuldbindingar er áður getur.

2. Farið skal með ráðstafanir, sem eru ósamrýmanlegar bæði gr. 3.5 og 3.6, á þann hátt sem kveðið er á um í 2. mgr. XX. gr. GATS-samningsins.
3. Skrár um sérstakar skuldbindingar samningsaðilanna eru settar fram í VII. viðauka.

GREIN 3.17

Breytingar á skrá.

Samningsaðilarnir skulu, að fenginni skriflegri beiðni frá samningsaðila, hafa með sér samráð til að fjalla um breytingar eða afturköllun á sérstökum skuldbindingum í skrá samningsaðilans, sem leggur fram beiðni, um sérstakar skuldbindingar. Samráðið skal eiga sér stað innan þriggja mánaða frá því að samningsaðili leggur fram beiðni sína. Í slíku samráði skulu samningsaðilarnir leitast við að haga almennu stigi skuldbindinga á þann veg að þær séu hagstæðar hverjum og einum þeirra og ekki óhagstæðari fyrir viðskipti en þær sem þegar var kveðið á um í skránni um sérstakar skuldbindingar áður en samráðið hófst. Breytingar á skrá eru með fyrirvara um þá málsmæðferð sem fjallað er um í gr. 7.1 og 9.6.

GREIN 3.18

Endurskoðun.⁶

1. Samningsaðilarnir skulu, í því skyni að gera þjónustuviðskipti sín á milli enn frjálssari, einkum með því að uppræta svo um munar þá mismunun sem enn fyrirfinnst á innan við tíu árum, endurskoða, á tveggja ára fresti hið minnsta eða oftár sé samkomulag þar um, skrár sínar um sérstakar skuldbindingar og skrá yfir undanþágur vegna bestukjaramæðferðar, að teknu sérstöku tilliti til einhliða aukningar viðskiptafrelsis og yfirstandandi vinnu á vegum Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar. Fyrsta endurskoðun af því tagi skal fara fram eigi síðar en tveimur árum eftir að þessi samningur öðlast gildi.
2. Geri samningsaðili samning um þjónustuviðskipti, eftir að þessi samningur öðlast gildi, við aðila, aðila sem á ekki hlut að samningnum, skal samningsaðilinn semja, að fram kominni beiðni annars samningsaðila, um að fella inn í þennan samning mæðferð sem er ekki óhagstæðari en sú sem er veitt samkvæmt samningnum við þann aðila sem á ekki hlut að samningnum. Samningsaðilarnir skulu taka mið af ríkjandi aðstæðum þegar samningsaðili gerir samninga um þjónustuviðskipti við aðila sem á ekki hlut að samningnum.

GREIN 3.19

Viðaukar.

Eftirfarandi viðaukar mynda hluta af þessum kafla:

- VII. viðauki (Skrár um sérstakar skuldbindingar),
- VIII. viðauki (Skrár yfir undanþágur vegna bestukjaramæðferðar),
- IX. viðauki (Viðurkenning á hæfni þjónustuveitenda),
- X. viðauki (För einstaklinga sem veita þjónustu),
- XI. viðauki (Fjármálaþjónusta) og
- XII. kafli (Fjarskiptaþjónusta).

4. KAFLI

Samkeppni.

GREIN 4.1

Markmið og meginreglur.

1. Samningsaðilarnir eru því sammála að samkeppnishamlandi starfshættir fyrirtækja kunni að takmarka viðskipti milli samningsaðilanna. Af þessum sökum skal hver samningsaðili samþykkja

⁶ Samningsaðilarnir staðfesta þann skilning sinn að endurskoðun, sem er gerð samkvæmt þessari grein, nær ekki til samninganna milli aðildarríkja Samstarfsráðs Arabaríkjanna við Persaflóa og Stór-fríverslunarsvæðis Arabaríkja (GAFTA) og til EFTA-samningsins og samninga milli sérhvers EFTA-ríkis og annarra Evrópuríkja.

eða viðhalda ráðstöfunum um bann við slíkum starfsháttum og grípa til viðeigandi aðgerða þar að lútandi.

2. Samningsaðilarnir skuldbinda sig til að samþykkja eða viðhalda samkeppnislögum sem fjalla sérstaklega um samkeppnishamlandi samninga, misnotkun yfirburðastöðu og samruni og yfirtökur.

GREIN 4.2

Samstarf.

Samningsaðilarnir geta unnið saman að því að uppræta samkeppnishamlandi starfshætti eða skaðleg áhrif þeirra á viðskipti milli samningsaðilanna. Samstarf þetta getur tekið til tilkynninga, upplýsingaskipta og samráðs. Öll upplýsingaskipti skulu lúta reglum og stöðlum um trúnaðarkvaðir sem gilda á yfirráðasvæði hvers samningsaðila.

GREIN 4.3

Trúnaðarkvöð.

Ekkert í þessum kafla gerir samningsaðila að veita upplýsingar, kunni það að hafa áhrif á yfirstandandi rannsókn eða ganga í berhögg við lög hans, þar með talin lög um afhendingu upplýsinga, trúnað eða viðskiptaleynd.

GREIN 4.4

Viðræður.

Samningsaðili getur farið fram á að efnt verði til samráðs um hvert það málefni sem tengist þessum kafla. Í beiðni um samráð skal tilgreina tilefni þess. Samráð skal fara fram án tafar. Samningsaðili getur farið fram á að samráði verði haldið áfram innan sameiginlegru nefndarinnar til þess að fá fram tillögur hennar í málinu. Samningsaðilinn, sem beiðni er beint til, skal veita alla nauðsynlega aðstoð við rannsókn málsins og til þess að leita lausnar.

GREIN 4.5

Endurskoðun.

Samningsaðilarnir samþykkja að endurskoða ákvæði þessa kafla á vettvangi sameiginlegru nefndarinnar í því skyni að þróa viðfangsefnið áfram í ljósi framtíðarþróunar, einkum eftir að samningsaðilarnir hafa gengið frá löggjöf sinni um samkeppnismál.

5. KAFLI

Hugverkaréttindi.

GREIN 5.1

Vernd hugverkaréttinda.

1. Í þessum kafla tekur „hugverk“ til höfundarréttar, m.a. höfundarréttar viðvirkjandi tölvuforritum og gagnasöfn og skyld réttindi, vörumerki sem auðkenna vöru og þjónustu, landfræðilegar merkingar, iðnhönnun, einkaleyfi, yrki, svæðislýsingar smárása svo og óbirtar upplýsingar í skilningi 39. gr. samnings Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar (WTO) um hugverkarétt í viðskiptum (hér á eftir nefndur „TRIPS-samningurinn“).
2. Samningsaðilum ber að veita viðunandi og örugga vernd hugverkaréttinda án mismununar; nefna má virkar ráðstafanir til að halda þeim réttindum fram gegn brotum á þeim í samræmi við ákvæði þessa kafla.
3. Sérhver samningsaðili skal bjóða ríkisborgurum hinna samningsaðilanna eigi lakari meðferð en hann býður eigin ríkisborgurum vegna verndar hugverkaréttinda. Undanþágur frá þess konar skuldbindingu skulu samræmast undantekningum sem kveðið er á um í 3. og 5. gr. TRIPS-samningsins.
4. Samningsaðilarnir skulu ekki bjóða ríkisborgurum annarra samningsaðila lakari meðferð en þeir bjóða ríkisborgurum annarra ríkja. Undanþágur frá þessari skuldbindingu skulu samræmast ákvæðum TRIPS-samningsins, einkum ákvæðum 4. og 5. gr. hans.

5. Samningsaðilarnir samþykkja, að fram kominni beiðni einhvers þeirra þar um, að endurskoða þennan kafla innan sameiginlegu nefndarinnar til þess að unnt sé að forðast eða ráða bót á röskun í viðskiptum og efla enn frekar vernd hugverkaréttar. Komi í ljós vandkvæði vegna verndar hugverkaréttinda, sem hafa áhrif á viðskiptakjör, skal efna til samráðs án tafar í sameiginlegu nefndinni, að beiðni samningsaðila, í því skyni að ná fram lausnum sem málsaðilar geta sætt sig við.
6. Samningsaðilarnir skulu, eigi síðar en tveimur árum eftir að þessi samningur öðlast gildi, ljúka samningaviðræðum um viðauka sem innihaldi frekari ákvæði um að vernda hugverkaréttindi og framfylgja þeim.

6. KAFLI

Opinber innkaup.

GREIN 6.1

Gildissvið og umfang.

1. Samningsaðilarnir skulu tryggja, í samræmi við ákvæði þessa kafla, að markaðir þeirra fyrir opinber innkaup verði opnaðir á virkan og gagnkvæman hátt í áföngum.
2. Þessi kafli fjallar um lög, reglugerðir, málsmeðferð eða starfsvenjur viðvirkjandi innkaupum, sem þessi samningur tekur til og innkaupastofnun annast, hvort sem þau fara fram með rafrænum hætti að öllu leyti eða að hluta.
3. Í þessum kafla merkir „innkaup sem þessi samningur tekur til“ innkaup í þágu stjórnvalda:
 - a) á vörum⁷ þjónustu eða samblandi af hvoru tveggja:
 - i. eins og lýst er í XIII. og XIV. viðauka fyrir hvern og einn samningsaðila og
 - ii. sem hvorki er ætlunin að selja eða endurselja í hagnaðarskyni né heldur að nota til að framleiða vörur eða veita þjónustu í hagnaðarskyni eða til að endurselja.
 - b) eftir hvers konar samningsleiðum, þ.m.t. kaup, langtíma- eða skammtímaleiga eða kaupleiga, með eða án kaupréttar,
 - c) þar sem verðgildi þeirra, eins og það er metið skv. grein 6.7, nær eða fer yfir viðeigandi mörk sem eru tilgreind í XIII. og XIV. viðauka á þeim tímapunkti þegar tilkynning er birt skv. grein 6.14.
 - d) sem eru ekki undanskilin ákvæðum þessa samnings skv. 4. mgr. eða XIII. og XIV. viðauka að því er samningsaðila varðar.⁸
4. Þessi kafli gildir ekki, nema kveðið sé að um annað í XIII. og XIV. viðauka, um:
 - a) samninga sem er úthlutað:
 - i. samkvæmt milliríkjasamningi og eru til komnir vegna sameiginlegrar vinnu við verkefni eða sameiginlegrar hagnýtingar þess af hálfu þeirra sem slíka samninga gera,
 - ii. samkvæmt milliríkjasamningi um staðsetningu herliðs,
 - iii. eftir tiltekinni verklagsreglu alþjóðastofnunar,
 - iv. vegna allra innkaupa stjórnvalda á vörum, þjónustu og mannvirkjagerð sem fara fram í eða til hagsbóta fyrir hinar tvær helgu borgir Mekka og Medína,
 - b) samkomulag utan samnings eða hvers kyns aðstoð frá hinu opinbera og kaup sem eru gerð innan ramma áætlana um aðstoð eða samstarfsáætlana,
 - c) kaup eða öflun þjónustu frá fjármála- eða innlánastofnunum, þjónustu á sviði félagsslita og reksturs fyrir eftirlitsskyldar fjármálastofnanir eða þjónustu sem tengist sölu, innlausn og dreifingu skulda ríkissjóðs, þ.m.t. lán og ríkisskuldabréf, skuldarviðurkenningar og önnur verðbréf,
 - d) samninga um:
 - i. kaup eða leigu á landi, byggingum sem til eru fyrir eða öðrum fasteignum eða réttindum yfir slíku,
 - ii. kaup, þróun, framleiðslu eða samframleiðslu útvarpsrekenda á dagskrárefni og samninga um útsendingartíma,
 - iii. gerðardóms- og sáttagerðarþjónustu,

⁷ Með hugtakinu „vörur“ er í þessum kafla átt við vörur sem flokkast í 1. til 97. kafla í samræmdu tollskránni.

⁸ Forgjöf handa litlum og meðalstórum fyrirtækjum, sem soldánsveldið Óman lætur í té, er skilgreind í XIV. viðauka.

- iv. ráðningarsamninga hins opinbera og
 - v. þjónustu á sviði rannsókna og þróunar, að þeirri frátalinni þar sem allur ávinningur safnast á hendur viðkomandi stofnunar til eigin nota í rekstri eigin mála, að því tilskildu að umrædd þjónusta sé að fullu greidd af viðkomandi stofnun.
5. Sérhver samningsaðili skal tilgreina eftirfarandi:
- a) í XIII. viðauka:
 - i. í 1. viðbæti, þær ríkisstofnanir sem gera innkaup samkvæmt ákvæðum þessa kafla,
 - ii. í 2. viðbæti, þær undirstofnanir á vegum ríkisins sem gera innkaup samkvæmt ákvæðum þessa kafla,
 - iii. í 3. viðbæti, allar aðrar stofnanir sem gera innkaup samkvæmt ákvæðum þessa kafla,
 - iv. í 4. viðbæti, þær vörur sem þessi kafli fjallar um,
 - v. í 5. viðbæti, þá þjónustu sem þessi kafli fjallar um og
 - vi. í 6. viðbæti, þá þjónustu á sviði mannvirkjagerðar sem þessi kafli fjallar um,
 - b) í XIV. viðauka, allar almennar athugasemdir sem eiga við samningsaðila.

GREIN 6.2

Undantekningar.

Ekkert í þessum kafla skal túlka þannig að aftri samningsaðila í að innleiða eða grípa til aðgerða, samanber þó þá kröfu að slíkum aðgerðum sé ekki beitt með þeim hætti að mismuni samningsaðilum, þar sem sömu aðstæður ríkja eða duldar takmarkanir á milliríkjavíðskiptum, á handahófskenndan eða óréttlæt看anlegan hátt, þ.e. aðgerða:

- a) sem eru nauðsynlegar til þess að vernda almennt siðgæði, allsherjarreglu eða almannaoöryggi,
- b) eru nauðsynlegar til að vernda líf og heilsu manna, dýra eða plantna,
- c) eru nauðsynlegar til þess að vernda hugverk eða
- d) sem varða vörur eða þjónustu sem fatlaðir einstaklingar, góðgerðarstofnanir eða fangar framleiða eða veita.

GREIN 6.3

Skilgreiningar.

Í þessum kafla er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) „stofnun“ merkir stofnun sem er fjallað um í XIII. viðauka,
- b) „skriflega eða skrifleg“ merkir hverja framsetningu í orðum eða tölustöfum sem má lesa, endurgera og miðla síðar. Framsetning af því tagi getur innhaldið upplýsingar, sendar og geymdar á rafrænan hátt,
- c) „varanleg skrá“ merkir skrá yfir birgja sem innkaupastofnun hefur ákveðið að uppfylli skilyrði fyrir að vera í slíkri skrá og að hún hyggist skipta við þá oftast en einu sinni,
- d) „uppbætur“ merkir skilyrði eða starfsemi sem stuðlar að byggðaðróun eða bætur viðskipta-jöfnuð samningsaðila, s.s. notkun innlends efnis, veiting leyfa fyrir tækni, fjárfestingar, gagnkvæm víðskipti og álíka aðgerðir,
- e) „aðili“ merkir einstakling eða lögaðila.
- f) „þjónusta“ felur í sér mannvirkjagerð, nema annað sé tekið fram,
- g) „staðall“ er skjal sem viðurkenndur aðili hefur samþykkt, þar sem kveðið er á um, til sameiginlegrar og endurtekinnar beitingar, reglur, viðmiðunarreglur eða eiginleika vöru eða þjónustu eða vinnsluferli og framleiðsluaðferðir sem tengjast þeim og ekki er skylt að fylgja. Staðall getur enn fremur náð yfir eða fjallað eingöngu um hugtakanotkun, tákni, pökkun, merkingar eða merkimiða sem skylt er að nota í tengslum við vöru, þjónustu, vinnsluferli eða framleiðsluaðferð,
- h) „birgir“ merkir einstakling eða lögaðila eða opinbera stofnun eða hóp slíkra einstaklinga, aðila eða stofnana hjá samningsaðila sem geta útvegað vörur, þjónustu eða verkframkvæmdir. Hugtakið tekur jafnt til birgja sem útvega vöru eða þjónustu sem verktaka,
- i) „tæknileg reglugerð“ er skjal þar sem lýst er eiginleikum framleiðsluvöru eða þjónustu eða vinnsluferlum og framleiðsluaðferðum sem tengjast þeim, þ.m.t. gildandi stjórnsýsluákvæði sem skylt er að fylgja. Hugtakið getur enn fremur náð yfir eða fjallað eingöngu um hugtaka-

notkun, tákn, pökkun, merkingar eða merkimiða sem skylt er að nota í tengslum við vöru, þjónustu, vinnsluferli eða framleiðsluaðferð,

- j) „tækniforskrift“ merkir útboðskröfu þar sem:
 - i. lýst er eiginleikum vöru eða þjónustu sem kaupa á, svo sem gæðum, nothæfi, öryggi og stærðum eða vinnsluferli og aðferðum við framleiðslu eða útvegun eða
 - ii. fjallað er um kröfur um hugtakanotkun, tákn, pökkun, merkingar eða merkimiða eftir því sem við á um tiltekna vöru eða þjónustu.
- k) „bjóðandi“ merkir birgi sem hefur gert tilboð.

GREIN 6.4

Innlend meðferð og bann við mismunun.

1. Hver samningsaðili skal, með tilliti til laga, reglna, málsmeðferðar og starfsvenju varðandi opinber innkaup sem falla undir þennan kafla, sjá til þess að vörur, þjónusta og birgjar frá öðrum samningsaðila njóti, tafar- og skilyrðislaust, meðferðar sem er ekki óhagstæðari en sú sem innlendar vörur, þjónusta og birgjar njóta.
2. Hver samningsaðili skal, með tilliti til laga, reglna, málsmeðferðar og starfsvenju varðandi opinber innkaup sem falla undir þennan kafla, sjá til þess:
 - a) að stofnanir hans veiti ekki birgjum með staðfestu í landinu óhagstæðari meðferð en öðrum staðbundnum birgjum vegna umfangs erlendra eignatengsla við aðila hjá öðrum samningsaðila eða eignarhalds slíks aðila og
 - b) að stofnanir hans mismuni ekki birgjum með staðfestu í landinu af þeirri ástæðu að vörur eða þjónusta frá viðkomandi birgi vegna tiltekinna opinberra innkaupa séu vörur eða þjónusta frá öðrum samningsaðila.

GREIN 6.5

Upprunareglur.

Samningsaðila er óheimilt að beita upprunareglum, sem eru frábrugðnar eða í ósamræmi við upprunareglur sem samningsaðilinn beitir í almennum viðskiptum, gagnvart innfluttum vörum eða veittri þjónustu frá öðrum samningsaðila vegna opinberra innkaupa sem falla undir þennan kafla.

GREIN 6.6

Uppbætur.

1. Hver samningsaðili skal, með fyrirvara um ákvæði 2. mgr., sjá til þess að stofnanir hans íhugi ekki, sækist ekki eftir eða beiti uppbótum við mat á hæfi birgja eða mat á gæðum vöru og þjónustu og val á þeim eða við mat á tilboðum og gerð samninga.
2. Samningsaðili getur samþykkt eða viðhaldið uppbótum, eins og fram kemur í 6. viðbæti við XIV. viðauka, að því tilskildu að allar kröfur eða hugmyndir um að uppbótum verði beitt komi skýrt fram í tilkynningu um fyrirhuguð innkaup. Þessar ráðstafanir skulu miðaðar við þróunarþarfir fyrrnefnds samningsaðila og skulu færa birgjum annars samningsaðila ráðstafanir sem eru ekki óhagstæðari en þær sem fyrrnefndi samningsaðilinn færir birgjum hjá aðila sem á ekki hlut að samningnum.

GREIN 6.7

Matsreglur.

1. Stofnanir skulu hvorki skipta innkaupum upp né beita öðrum aðferðum við mat á verðgildi samnings í því skyni að komast hjá því að beita ákvæðum þessa kafla, þegar ákvarðað er hvort samningur falli undir reglur hans, með fyrirvara um þau skilyrði sem sett eru í XIII. og XIV. viðauka.
2. Stofnun ber, þegar hún metur verðgildi samnings, að taka mið af greiðslum í sérhverri mynd, t.d. framlögum, gjöldum, þóknunum og vöxtum.

GREIN 6.8

Gagnsæi.

1. Hver samningsaðili skal birta tafarlaust lög, reglugerðir, dómsúrskurði og stjórnsýsluákvæðanir sem hafa almennt gildi og vísa til almennra starfshátta, þ.m.t. stöðluð samningsákvæði og málsmeðferðarreglur um kvartanir vegna innkaupa, sem falla undir þennan kafla, í viðeigandi tilkynningum, er um getur í 2. viðbæti við XIV. viðauka, m.a. opinberlega tilnefndum rafrænum miðlum.
2. Hver samningsaðili skal þegar í stað birta með sama hætti allar breytingar á slíkum ráðstöfunum.
3. Þrátt fyrir önnur ákvæði þessa samnings skal samningsaðili, þ.m.t. innkaupastofnanir hans, ekki veita tilteknum birgi upplýsingar sem gætu skaðað réttmæta samkeppni milli birgja.

GREIN 6.9

Útboðsaðferð.

1. Við útboð og gerð samninga skulu stofnanir beita aðferðum á borð við opin útboð eða útboð með forvali, allt eftir innlendum reglum og í samræmi við ákvæði þessa kafla.
2. Stofnanir skulu fara með tilboð sem trúnaðarmál. Þær skulu, einkum og sér í lagi, ekki veita upplýsingar sem er ætlað að hjálpa tilteknum þátttakendum við að breyta tilboðum sínum þannig að þau jafnist á við tilboð annarra þátttakenda.
3. Í þessum kafla er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:
 - a) almennt útboð er útboðsaðferð þar sem öllum áhugasömum birgjum er heimilt að leggja inn tilboð.
 - b) útboð með forvali er útboðsaðferð þar sem aðeins birgjum, sem fullnægja hæfniskröfum viðkomandi stofnana, er boðið að leggja inn tilboð, sbr. ákvæði greinar 6.10. og önnur viðeigandi ákvæði í þessum kafla.
 - c) lokað útboð er útboðsaðferð þar sem stofnanir geta ákveðið að birta ekki auglýsingu um fyrirhuguð innkaup og geta haft samráð við birgja að eigin vali og samið um samningsskilmála við einn eða fleiri þeirra samkvæmt þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í grein 6.12.

GREIN 6.10

Útboð með forvali.

1. Innkaupastofnanir, sem hyggjast efna til útboðs með forvali, skulu, í tilkynningu um fyrirhuguð innkaup eða í tilkynningu þar sem birgjum er boðið að sækja um að taka þátt í útboði, bjóða hæfum birgjum að senda umsókn og kynna frest til þess.
2. Innkaupastofnun skal viðurkenna sem hæfa birgja þá innlendu birgja og birgja annarra samningsaðila sem uppfylla skilyrði fyrir þátttöku í tilteknum innkaupum, nema innkaupastofnunin tilgreini, í tilkynningu um fyrirhuguð innkaup eða í útboðsgögnum, ef þau eru aðgengileg almenningi, hvers konar takmarkanir á þeim fjölda birgja sem verður heimilað að leggja fram tilboð og forsendur fyrir vali takmarkaðs fjölda birgja. Innkaupastofnanir skulu velja birgja til þátttöku í útboði með forvali af sanngirni og án mismununar.
3. Ef útboðsgögn eru ekki gerð aðgengileg almenningi frá og með þeim degi þegar tilkynningin, sem um getur í 1. mgr., er birt skulu innkaupastofnanir sjá til þess að gögnin séu samtímis aðgengileg öllum hæfum birgjum sem eru valdir í samræmi við 2. mgr.
4. Stofnanir, sem halda varanlegar skrár um hæfa birgja, mega velja birgja úr hópi þeirra sem eru skráðir til að gera tilboð, með þeim skilyrðum sem gert er ráð fyrir í grein 6.11. Við allt val skal gert ráð fyrir sanngjörnum tækifærum allra birgja í skránum.

GREIN 6.11

Hæfi birgja.

1. Hvers kyns skilyrði fyrir þátttöku í útboðum skulu takmarkast við skilyrði sem eru óhjákvæmileg til þess að tryggja getu birgis til þess að uppfylla kröfur vegna innkaupanna og getu til að hrinda ákvæðum viðkomandi samnings í framkvæmd.
2. Þegar stofnanir ákvarða hæfi birgja skulu þær ekki gera greinarmun á birgjum í eigin landi og birgjum hjá öðrum samningsaðila. Innkaupastofnun skal, við mat á því hvort birgir uppfylli þátttökuskilyrði, kanna fjárhagslega, viðskiptalega og tæknilega getu birgis á grundvelli starfsemi

hans, jafnt innan sem utan yfirráðasvæðis þess samningsaðila sem innkaupastofnunin tilheyrir. Innkaupastofnunin skal byggja mat sitt á þeim skilyrðum sem hún hefur tilgreint fyrir fram í tilkynningum eða útboðsgögnum.

3. Ekkert í þessum kafla kemur í veg fyrir að birgir verði útilokaður af ástæðum á borð við gjaldþrot, rangar yfirlýsingar eða dóm fyrir alvarlega glæpi á borð við þátttöku í glæpasamtökum.
4. Stofnanir skulu birta, með nægum fyrirvara, öll skilyrði fyrir þátttöku í útboði til þess að gera áhugasömum birgjum kleift að hefja og, að því marki sem slíkt samræmist skilvirkri framkvæmd útboðsins, að ljúka hæfisferlinu.
5. Innkaupastofnunum er heimilt að stofna varanlegar skrár um hæfa birgja og viðhalda þeim. Þær skulu sjá til þess að birgjar geti, hvenær sem er, sótt um að verða dæmdir hæfir og að allir hæfir birgjar, sem þess óska, séu færðir í skrána innan eðlilegra tímamarka án nokkurrar mismununar. Hlutaðeigandi stofnanir skulu tilkynna birgi, sem hefur sótt um að ferða færður í skrána, tímanlega um ákvörðun þar að lútandi.
6. Stofnanir, sem starfa í veitugeirunum eða öðrum, geta notað tilkynningu, þar sem birgjum er boðið að sækja um að verða færðir í varanlega skrá, sem tilkynningu um fyrirhuguð innkaup og geta útilokað umsóknir um þátttöku frá birgjum sem, enn sem komið er, hafa ekki verið dæmdir hæfir með tilliti til viðkomandi innkaupa af þeirri ástæðu að hlutaðeigandi innkaupastofnun hafi ekki nægan tíma til þess að fjalla um umsóknina.

GREIN 6.12

Lokuð útboð.

1. Innkaupastofnun getur, með fyrirvara um þau skilyrði sem kveðið er á um í 2. mgr. og þegar um lokað útboð er að ræða, valið að birta ekki útboðstilkynningu áður en samningur um innkaup er gerður.
2. Stofnanir geta gert samninga um opinber innkaup í lokuðu útboði í eftirfarandi tilvikum, að því gefnu að lokað útboð sé ekki notað til þess að komast hjá sem mestri hugsanlegri samkeppni eða þannig að til verði mismunur, sem bitni á birgjum annars samningsaðila, eða vernd til handa innlendum framleiðendum eða birgjum:
 - a) þegar engin nothæf tilboð hafa verið lögð inn í opnu eða lokuðu útboði, enda sé upphaflegum útboðskröfum ekki breytt svo neinu nemi,
 - b) þegar einungis tiltekinn birgir getur uppfyllt samning af tæknilegum eða listrænum ástæðum, eða þegar um vernd einkaréttar er að ræða, og ekki gefst neinn annar raunhæfur valkostur,
 - c) þegar um er að ræða knýjandi aðstæður vegna atburða sem stofnunin gat ekki séð fyrir og ekki var hægt að fá þá vöru eða þjónustu sem um ræðir tímanlega með opnu útboði eða útboði með forvali,
 - d) þegar um það er að ræða að afla viðbótarvara eða -þjónustu frá upphaflegum birgi og tilkoma annars birgis myndi knýja stofnunina til þess að kaupa tækjabúnað eða þjónustu sem þýddi að ókleift yrði að mæta kröfum um umskiptanleika að því er ríkjandi tækjabúnað eða þjónustu varðar,
 - e) þegar stofnun kaupir frumgerðir eða fyrstu vöru eða þjónustu sem þróuð er að beiðni hennar í tengslum við og vegna tiltekins samnings um rannsókn, tilraun, athugun eða frumþróun,
 - f) þegar viðbótarþjónusta, sem ekki fólst í upphaflega samningnum en var eitt af markmiðunum í upphaflegu útboðsgögnum, hefur, af ófyrirsjáanlegum ástæðum, orðið nauðsynleg til þess að ljúka þjónustunni sem þar er lýst.
 - g) þegar um ræðir nýja þjónustu, sem í er fólgin endurtekning svipaðrar þjónustu, og viðkomandi stofnun hefur gefið til kynna í tilkynningu um upphaflega þjónustu að lokað útboð kynni að verða notað við gerð samninga um slíka nýja þjónustu,
 - h) þegar um ræðir innkaup á vörumarkaði,
 - i) þegar um ræðir samninga sem eru gerðir við vinningshafa í hönnunarsamkeppni. Ef vinningshafar eru fleiri en einn skal bjóða þeim að ganga til samninga eins og tilgreint er í útboðstilkynningu eða útboðsgögnum,
 - j) þegar um ræðir innkaup, sem eru gerð við sérlega hagstæðar aðstæður sem eru einungis fyrir hendi í mjög skamman tíma þegar óvenjulegar ráðstafanir eru gerðar, t.d. við félagsslit, skipta-

meðferð eða gjaldþrotameðferð, en ekki þegar um ræðir venjubundin innkaup af venjulegum birgjum.

GREIN 6.13

Samningaviðræður.

1. Samningsaðili getur kveðið á um að stofnanir þeirra efni til samningaviðræðna:
 - a) vegna innkaupa, hafi þær greint frá fyrirætlunum um slíkar viðræður í tilkynningu um fyrirhugað útboð eða
 - b) ef mat leiðir í ljós að ekkert eitt tilboð sé augljóslega hagstæðast samkvæmt þeim matsviðmiðunum sem settar eru fram í tilkynningum eða útboðsgögnum.
2. Allar stofnanir skulu:
 - a) tryggja að útilokun birgja frá þátttöku í samningaviðræðum samræmist matsviðmiðunum sem settar eru fram í auglýsingum eða útboðsgögnum og
 - b) veita birgjum, sem eftir eru þegar viðræðum lýkur, tiltekinn frest til þess að leggja fram ný eða endurskoðuð tilboð.

GREIN 6.14

Birting tilkynninga.

1. Hver samningsaðili skal tryggja að stofnanir hans sjái til þess að upplýsingum um tækifæri til tilboðsgerðar, sem leiðir af viðkomandi ríkiskaupum, sé miðlað á virkan hátt og að birgjar hjá öðrum samningsaðilum fái allar nauðsynlegar upplýsingar til þess að geta tekið þátt í útboði vegna fyrrnefndra innkaupa.
2. Að því er varðar hvern samning sem fellur undir þennan kafla, sbr. 3. mgr. greinar 6.1, að undanskildum ákvæðum c-liðar 3. mgr. greinar 6.9 og greinar 6.12, skulu stofnanir birta tilkynningu fyrir fram þar sem áhugasömum birgjum er boðið að leggja fram tilboð eða, eftir atvikum, umsóknir um þátttöku vegna viðkomandi samningsgerðar.
3. Sérhver tilkynning um fyrirhuguð innkaup, sem falla undir þennan kafla, skal innihalda a.m.k. eftirfarandi upplýsingar:
 - a) heiti, heimilisfang, bréfsímanúmer, ef um það er að ræða, og tölvupóstfang viðkomandi stofnunar og, ef við á, heimilisfang þar sem hægt er að nálgast öll skjöl varðandi innkaupin,
 - b) útboðsaðferð sem valin er og form samnings,
 - c) lýsing á fyrirhuguðum innkaupum, ásamt grunnkröfum sem fullnægja þarf vegna samningsgerðar,
 - d) öll skilyrði sem birgjar verða að uppfylla vegna þátttöku í innkaupunum,
 - e) skilafrestur tilboða og aðrir frestir, ef við á,
 - f) greiðsluskilmálar og aðrir skilmálar ef unnt er og
 - g) kostnaður vegna útboðsgagna.
4. Allan þann tíma, sem útboð vegna viðkomandi innkaupa stendur yfir, skal vera hægt að nálgast hverja þá tilkynningu sem um getur í þessari grein og 5. viðbæti við XIV. viðauka.
5. Stofnanir skulu birta tilkynningar tímanlega með því að nota úrræði sem veita áhugasömum birgjum hjá samningsaðilunum sem viðtækastan aðgang án mismununar. Tilkynningar skulu vera aðgengilegar á þeim þjónustustöðum sem er tilgreindur í 2. viðbæti við XIV. viðauka.

GREIN 6.15

Útboðsgögn.

1. Innkaupastofnun skal láta áhugasömum birgjum í té útboðsgögn sem innihalda allar nauðsynlegar upplýsingar sem gera þeim kleift að undirbúa og leggja fram tilboð. Í gögnunum skulu koma fram þau viðmið sem viðkomandi stofnun mun vega og meta við val samningsaðila, m.a. allir kostnaðarþættir, einnig það vægi eða, eftir atvikum, það hlutfallslega gildi sem stofnunin mun gefa fyrrnefndum viðmiðum við mat tilboða.
2. Hafi heildarlýsing ekki þegar komið fram í tilkynningu um fyrirhuguð innkaup skal eftirfarandi lýst í útboðsgögnum:

- a) innkaupunum, þ.m.t. eðli, umfang og magn, sé það þekkt, þeirrar vöru eða þjónustu sem kaupa á og allar kröfur sem þarf að uppfylla, m.a. að því er varðar allar tækniforskriftir, samræmisvottun, áætlanir, teikningar eða fyrirmæli,
- b) öllum skilyrðum fyrir þátttöku, þ.m.t. gild gjöld, fjárhagslegar tryggingar, upplýsingar og skjöl sem birgjum ber að leggja fram,
- c) ef tilboð verða opnuð opinberlega, hvaða dag og hvenær dags þau verða opnuð og hvar og
- d) öllum öðrum skilmálum eða skilyrðum sem máli skipta við mat tilboða.

GREIN 6.16

Tækniforskriftir.

1. Hver samningsaðili skal sjá til þess að stofnanir hans taki ekki saman, samþykki eða noti neinar tækniforskriftir í þeim tilgangi eða með þeim afleiðingum að til verði óþarfa hindranir í viðskiptum milli samningsaðilanna.
2. Tækniforskriftir, sem innkaupastofnanir tilgreina, skulu, eftir atvikum:
 - a) varða nothæfi og kröfur um virkni fremur en hönnun eða lýsandi eiginleika og
 - b) byggðar á alþjóðlegum stöðlum, ef til eru, að öðrum kosti á innlendum tæknireglugerðum, viðurkenndum innlendum stöðlum eða byggingarreglugerðum.
3. Ef hönnun eða lýsandi eiginleikar koma fram í tækniforskriftum ber viðkomandi stofnun, eftir atvikum, að láta fylgja orð eins og „eða sambærilegt“ í tækniforskriftum og taka til umfjöllunar tilboð sem sýnilega uppfylla gerðar kröfur með tilliti til þeirrar hönnunar og lýsandi eiginleika er um ræðir og þjóna þeim markmiðum sem stefnt er að.
4. Innkaupastofnun skal ekki tilgreina tækniforskriftir þar sem gerð er krafa um eða vísað til tiltekins vörumerkis eða viðskiptaheitis, einkaleyfis, höfundarréttar, hönnunar eða gerðar, tiltekins uppruna, framleiðanda eða birgis, nema ókleift sé að lýsa útboðsskilmálum nægilega vel eða skiljanlega öðruvísi og að því gefnu að í slíkum tilvikum séu orð eins og „eða sambærilegt“ látin fylgja í útboðsgögnum.

GREIN 6.17

Frestir.

1. Skilafrestur tilboða og umsókna um þátttöku til stofnana skal vera nægur til þess að birgjar hjá öðrum samningsaðila, sem og birgjar í heimalandi, geti undirbúið og skilað tilboðum og, eftir atvikum, umsóknum um þátttöku eða um að teljast hæfir. Þegar fyrrnefndur frestur er ákveðinn ber stofnunum, allt eftir eðlilegum þörfum þeirra, að taka mið af þáttum eins og hve flókin fyrirhuguð innkaup eru og hve langan tíma eðlilegt má telja að taki tilboð að berast, jafnt utan- sem innanlands frá.
2. Hver samningsaðili skal tryggja að stofnanir hans taki eðlilegt tillit til tafa, sem verða á birtingu, þegar ákveðinn er lokafrestur til að skila tilboðum eða umsóknum um þátttöku eða um að teljast hæfur til að verða færður í birgjaskrána.
3. Lágmarksskilafrestur tilboða er tilgreindur í 3. viðbæti við XIV. viðauka.

GREIN 6.18

Meðferð tilboða og samningsgerð.

1. Tilboð og umsóknir um þátttöku skulu vera skrifleg.
2. Innkaupastofnun skal taka við öllum tilboðum og opna eftir verklagi sem tryggir sanngirni og óhlutrægni í innkaupum og að farið sé með tilboð sem trúnaðarmál.
3. Innkaupastofnun ber, nema hún ákveði að tiltekin samningsgerð þjóni ekki hagsmunum almennings, að semja við þann birgi sem stofnunin telur fullfæran um að rísa undir skuldbindingum samningsins og hefur, einvörðungu á grundvelli þeirra matsviðmiðana sem eru tilgreindar í tilkynningum og útboðsgögnum:
 - a) sé verð eina viðmiðunin, boðið lægsta verð eða
 - b) lagt fram hagstæðasta tilboðið.
4. Hver samningsaðili skal sjá til þess að stofnanir hans miðli niðurstöðum úr opinberum innkaupum á skilvirkn hátt.

5. Stofnanir skulu, eins fljótt og verða má, birta allar ákvarðanir er varða viðkomandi samningsgerð og um sérkenni og kosti þess tilboðs sem var tekið, samanborið við önnur tilboð. Innkaupa-stofnunum ber, að fram kominni beiðni þar um, að upplýsa alla bjóðendur, sem ekki voru valdir, um ástæður þess að tilboðum þeirra var ekki tekið.

GREIN 6.19

Útboð vefengd.

1. Hver samningsaðili skal gefa kost á málsmeðferð sem mismunar ekki, er tímanleg, gagnsæ og skilvirk og gerir birgjum kleift að kvarta vegna meintra brota á ákvæðum þessa kafla, að því er varðar innkaup þar sem þeir eiga eða hafa átt hagsmuna að gæta.
2. Óvilhallur og óháður úrskurðaraðili skal hlýða á málflutning vegna umkvartana. Úrskurðaraðili, sem ekki er dómstóll, skal annaðhvort háður endurskoðun dómstóla eða hafa viðeigandi máls-meðferðarrétt.
3. Hver samningsaðili getur, uppfylli hann ákvæðin hér að framan, ákveðið, eftir innlendum lögum og reglum, málsmeðferð vegna umkvartana samkvæmt þessari grein.
4. Hver samningsaðili skal gefa birgjum hæfilegan frest til þess að undirbúa og leggja fram umkvörtunarefni sín.

GREIN 6.20

Upplýsingatækni.

1. Samningsaðilar skulu leitast við, eftir bestu getu, að nota rafrænar samskiptaleiðir til þess að unnt sé að dreifa upplýsingum um innkaup hins opinbera með skilvirkum hætti, einkum að því er varðar þátttökutækifæri sem stofnanir bjóða, og jafnframt virða grundvallarreglurnar um gagnsæi og bann við mismunun.
2. Þegar gerð eru innkaup sem þessi samningur tekur til með rafrænum hætti skal innkaupastofnun:
 - a) tryggja að innkaupum sé stýrt með upplýsingatækni- og hugbúnaði sem almenningi stendur til boða og er rekstrarsamhæfur, þ.m.t. búnaður sem gerir kleift að sanna uppruna upplýsinga og dulkóða þær og
 - b) viðhalda starfsaðferðum sem tryggja vammleysi að því er þátttökubeiðnir og tilboð varðar og útiloka óviðeigandi aðgang að þeim.

GREIN 6.21

Samstarf og aðstoð.

1. Samningsaðilar munu vinna saman á sviði opinberra innkaupa með því að miðla með gagnkvæmum hætti reynslu og upplýsingum um bestu starfsvenjur og regluramma.
2. Samningsaðilar skulu leitast við að vinna saman til að öðlast betri skilning á opinberu innkaupaferli hvers annars og fá betri aðgang að mörkuðum hvers annars.
3. Láta ber tækniaðstoð í té að fram kominni rökstuddri beiðni, einkum með þjálfunaráætlunum sem eru undirbúnar sameiginlega.

GREIN 6.22

Breytingar á gildissviði.

1. Samningsaðila er heimilt að breyta gildissviði samkvæmt þessum kafla svo fremi hann:
 - a) tilkynni hinum samningsaðilunum um breytinguna og
 - b) láti hina samningsaðilana njóta, innan 30 daga eftir að þetta er tilkynnt, viðeigandi mótvægis-aðgerða vegna breytts gildissviðs til þess að viðhalda gildissviði sambærilegu því sem var fyrir breytinguna.
2. Þrátt fyrir ákvæði b-liðar 1. mgr. skal samningsaðili ekki láta hina samningsaðilana njóta mótvægis-aðgerða ef gildissviðsbreyting hans samkvæmt þessum kafla varðar:
 - a) leiðréttingar sem eru einungis formlegs eðlis eða minni háttar breytingar á XIII. og XIV. við-auka,
 - b) eina stofnun eða fleiri þar sem ríkisumsjá eða -áhrifum hefur í raun verið aflétt.

3. Sameiginlega nefndin skal styðja allar breytingar á gildissviði, sbr. ákvæði þessarar greinar, með því að breyta viðeigandi viðauka.

GREIN 6.23

Frekari samningaviðræður.

Þjóði samningsaðili þriðja aðila síðar meir betri skilyrði fyrir aðgangi að markaði sínum fyrir opinber innkaup en samkomulag er um samkvæmt þessum kafla, skal sá samningsaðili, að beiðni annars samningsaðila, hefja samningaviðræður um gagnkvæma víkkun gildissviðs samkvæmt þessum kafla.

GREIN 6.24

Endurskoðun og framkvæmd.

1. Sameiginlega nefndin skal endurskoða framkvæmd ákvæða þessa kafla á tveggja ára fresti, nema samningsaðilar ákveði annað. Hún skal taka öll málefni sem upp koma til umfjöllunar og grípa til viðeigandi aðgerða þegar hún aðhefst.
2. Sameiginlega nefndin skal, að beiðni samningsaðila, kveðja saman vinnuhóp til að fjalla um mál er varða framkvæmd ákvæða þessa kafla.

GREIN 6.25

Aðlögunartímabil.

1. Aðildarríkjum Flóabandalagsins er heimilt, þrátt fyrir ákvæði um innlenda meðferð í grein 6.4, að veita heimild fyrir forgjöf sem innlendar vörur og þjónusta njóti á aðlögunartímabili sem vari í lengst tíu ár frá því að samningur þessi öðlast gildi.
2. Forgjöf, veitt samkvæmt þessari grein, skal ekki vera umfram 10% af verðgildi framleiðsluvöru og veittrar þjónustu innanlands.

7. KAFLI

Stofnanaákvæði.

GREIN 7.1

Sameiginlega fríverslunarnefndin.

1. Samningsaðilar koma hér með á fót fríverslunarnefnd EFTA og Flóabandalagsins (hér á eftir nefnd „sameiginlega nefndin“) sem í eiga sæti fulltrúar hvers samningsaðila um sig.
2. Sameiginlega nefndin getur komið á fót föstum eða sérlegum undirnefndum eða og vinnuhópum sér til aðstoðar við að ljúka verkefnum sínum.
3. Sameiginlega nefndin heldur reglulega fundi annað hvert ár. Halda ber reglulega fundi til skiptis í aðildarríki Flóabandalagsins eða EFTA-ríki. Heimilt er að halda sérstaka fundi að beiðni hvaða samningsaðila sem er. Þessa fundi skal halda innan 30 daga frá dagsetningu beiðni, á yfirráðasvæði þess samningsaðila sem biður um fund, nema samningsaðilarnir ákveði annað.
4. Eitt EFTA-ríkjanna og eitt aðildarríkja Flóabandalagsins skulu gegna formennsku sameiginlega á fundum sameiginlegu nefndarinnar. Sameiginlega nefndin setur sér starfsreglur.
5. Hlutverk sameiginlegu nefndarinnar eru, auk þeirra hlutverka sem um getur annars staðar í þessum samningi, sem hér segir:
 - a) hafa yfirumsjón með framkvæmd þessa samnings,
 - b) endurskoða og meta allan rekstur þessa samnings,
 - c) endurskoða og meta útkomu þessa samnings í ljósi fenginnar reynslu af beitingu ákvæða hans og í ljósi markmiða hans,
 - d) kanna leiðir til þess að örva enn frekar verslun og fjárfestingar milli samningsaðilanna,
 - e) taka til umfjöllunar útfærslu og breytingar á þessum samningi sem hvaða samningsaðili sem er getur lagt til,
 - f) leitast við að leysa deilumál sem upp kunna að koma í tengslum við túlkun eða beitingu þessa samnings,
 - g) hafa yfirumsjón með starfi allra undirnefnda og vinnuhópa sem komið er á fót samkvæmt þessum samningi,

- h) vinna öll önnur verkefni sem samningsaðilarnir fela henni og falla undir hlutverk og markmið þessa samnings.
6. Ákvarðanir og tilmæli sameiginlegu nefndarinnar skulu samþykkt með samhljóða samþykki.
 7. Sameiginlega nefndin getur ákveðið að breyta viðaukunum og viðbætunum við þennan samning. Hún getur ákveðið gildistökudag slíkra ákvarðana, sbr. þó ákvæði 8. mgr.
 8. Ef fulltrúi samningsaðila í sameiginlegu nefndinni hefur samþykkt ákvörðun með fyrirvara um að stjórnskipuleg skilyrði séu uppfyllt skal ákvörðunin öðlast gildi á þeim degi þegar síðasti samningsaðilinn tilkynnir að innlend skilyrði hans hafi verið uppfyllt, nema síðari dagsetning sé tilgreind í ákvörðuninni sjálfri. Sameiginlega nefndin getur ákveðið að ákvörðunin skuli öðlast gildi að því er varðar þá samningsaðila sem hafa uppfyllt innlend skilyrði sín, að því tilskildu að minnsta kosti eitt EFTA-ríki og aðildarríki Flóabandalagsins séu í hópi þeirra samningsaðila. Samningsaðila er heimilt að beita ákvörðun sameiginlegu nefndarinnar til bráðabirgða þar til ákvörðunin öðlast gildi gagnvart þeim samningsaðila, með fyrirvara um stjórnskipuleg skilyrði hans.
 9. Hver samningsaðili skal tilnefna, innan eins mánaðar frá því að þessi samningur öðlast gildi, opinbera stofnun sem gegni hlutverki tengiliðar viðvíkjandi þessum samningi, taki við opinberum orðsendingum vegna hans og veiti sameiginlegu nefndinni aðstoð á sviði stjórnunar.

8. KAFLI

Lausn deilumála.

GREIN 8.1

Markmið og gildissvið.

1. Markmiðið með þessum kafla er að samningsaðilum standi til boða tilhögun lausnar deilumála þar sem stefnt er að því að leysa, með gagnkvæmu samkomulagi eða með gerðardómsmeðferð, hverja þá deilu sem kann að rísa vegna þessa samnings.
2. Deilur vegna máls, er varðar bæði þennan samning og WTO-samninginn, má setja niður á vettvangi annars hvors þeirra að vali þess samningsaðila sem leggur fram kvörtun.⁹ Sá vettvangur sem þannig er valinn skal notaður eingöngu.
3. Að því er þessa grein varðar telst málsmeðferð við lausn deilumáls, samkvæmt WTO-samningnum eða þessum samningi, hafin þegar samningsaðili leggur fram beiðni um að gerðardómur verði skipaður.
4. Áður en samningsaðili hefur málsmeðferð um lausn deilumáls samkvæmt WTO-samningnum gegn öðrum samningsaðila í máli er varðar bæði þennan samning og WTO-samninginn skal hann tilkynna samningsaðilunum um fyrirætlan sína með minnst þrjátíu daga fyrirvara.

GREIN 8.2

Sáttaumleitanir.

1. Samningsaðilum er frjálst að nýta sér málsmeðferð sem felst í sáttaumleitunum ef þeir koma sér saman um það. Þær má hefja og þeim má ljúka hvenær sem er.
2. Málsmeðferð, sem felst í sáttaumleitunum, skal, ásamt öllum upplýsingum sem látnar eru í té meðan hún stendur yfir, vera trúnaðarmál, valfrjáls og ekki hafa áhrif á rétt samningsaðila til þess að notfæra sér annars konar málsmeðferð.

GREIN 8.3

Samráð.

1. Samningsaðilar skulu ætíð leitast við að ná samkomulagi um túlkun og beitingu þessa samnings og gera sitt ítrasta með samvinnu og samráði til að finna lausn sem aðilar geta sætt sig við í hverju því máli sem getur haft áhrif á framkvæmd hans.
2. Samningsaðili getur óskað skriflega eftir samráði við annan samningsaðila telji sá fyrrnefndi að ráðstafanir, sem sá síðarnefndi gerir, samræmist ekki ákvæðum þessa samnings. Samráð skal fara

⁹ Í þessum kafla eru hugtökin „samningsaðili“, „deiluaðili“, „samningsaðili sem leggur fram kvörtun“ og „samningsaðili sem kvörtun beinist gegn“ notuð án tillits til þess hvort tveir eða fleiri samningsaðilar eiga hlut að deilunni.

fram á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar, nema sá samningsaðili sem fer fram á samráð eða sá sem berst beiðni um samráð sé því ósamþykkur.

3. Samráð skal fara fram á yfirráðasvæði þess samningsaðila sem hefur málstað að verja, nema samningsaðilarnir komi sér saman um annað.
4. Efnt skal til samráðs í góðri trú innan 30 daga frá því að beiðni um samráð er veitt viðtaka. Samráð um brýn málefni, þ.m.t. um landbúnaðarafurðir, sem eru viðkvæmar fyrir skemmdum, skal hefjast í góðri trú innan 15 daga frá því að beiðni um samráð er veitt viðtaka.
5. Líta ber svo á að samráði sé lokið innan 60 daga frá dagsetningu samráðsbeiðni, nema báðir samningsaðilarnir samþykki að halda því áfram. Hafi sameiginlega nefndin ekki komið að samráðinu og beri samráð ekki tilætlaðan árangur skal sameiginlega nefndin koma saman eins fljótt og aðstæður leyfa í því skyni að finna lausn á því máli sem deilan snýst um. Samráð innan sameiginlegu nefndarinnar skal fara fram innan 30 daga, nema samningsaðilarnir samþykki annað.
6. Samningsaðilarnir, sem taka þátt í samráðinu, skulu veita nægar upplýsingar til að unnt sé að kanna til fulls hvernig gildandi ráðstöfun gæti haft áhrif á rekstur þessa samnings.
7. Trúnaður skal ríkja um þá málsmeðferð og þær upplýsingar sem látnar eru í té meðan samráð stendur yfir. Samningsaðilarnir skulu fara með allar trúnaðarupplýsingar eða þær upplýsingar sem einkaréttur hvílir á og þeir skiptast á meðan á samráði stendur á sama hátt og sá samningsaðili sem upplýsingarnar veitir.
8. Samráð hefur engin áhrif á rétt hlutaðeigandi samningsaðila til frekari málsmeðferðar.
9. Samningsaðilarnir, sem taka þátt í samráðinu, skulu tilkynna hinum samningsaðilunum um gagnkvæmt samkomulag um lausn málsins.

GREIN 8.4

Stofnun gerðardóms.

1. Hafi það mál sem við er að etja ekki verið leyst innan sameiginlegu nefndarinnar skv. grein 8.3 getur einn samningsaðili eða fleiri, sem málið varðar, sett það í gerð með því að senda þeim samningsaðila sem kvörtun beinist gegn skriflega beiðni þess efnis. Afrit af beiðninni skal einnig sent öllum samningsaðilum þannig að hver um sig geti ákveðið hvort hann vilji eiga hlut að deilumálinu.
2. Ef fleiri en einn samningsaðili fer fram á stofnun gerðardóms vegna sama máls eða ef beiðnir þess efnis varða fleiri en einn varnaraðila skal einn gerðardómur stofnaður til að fjalla um þessar beiðnir ef því verður við komið.
3. Samningsaðilinn, sem leggur fram kvörtun, skal tilgreina í beiðni sinni þá ráðstöfun sem hann telur brot á ákvæðum þessa samnings og leggja fram stutt yfirlit um lagagrundvöll umkvörtunar-efnis síns.
4. Samningsaðili, sem er ekki deiluaðili, skal, samhliða því að afhenda þeim samningsaðilum sem eiga hlut að deilumálinu skriflega tilkynningu, eiga rétt á að leggja skrifleg gögn fyrir gerðardóminn, fá afhent skrifleg gögn, þ.m.t. viðaukar, sem deiluaðilar leggja fram, vera viðstaddur málflutning og gefa munnlegar yfirlýsingar.

GREIN 8.5

Gerðardómur.

1. Þrír menn skipa gerðardóminn.
2. Í skriflegri tilkynningu skv. grein 8.4 skal sá samningsaðili sem setur deilumálið í gerð tilnefna einn mann í gerðardóm.
3. Samningsaðilinn, sem beiðninni, er um getur í 2. mgr., er beint til, skal tilnefna einn mann í gerðardóminn innan 15 daga frá því að beiðninni er veitt viðtaka.
4. Deiluaðilar skulu, innan 30 daga frá tilnefningu annars gerðarmannsins, samþykkja tilnefningu hins þriðja. Sá sem þannig er skipaður skal gegna formennsku í gerðardóminum.
5. Hafi allir þrír gerðarmenn ekki verið tilnefndir eða skipaðir innan 45 daga frá því að tilkynningunni, er um getur í 2. mgr., var veitt viðtaka skal aðalframkvæmdastjóri Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar annast nauðsynlegar tilnefningar, að beiðni hvaða deiluaðila sem er, innan 30 daga til viðbótar. Hafi tilnefning eða skipun allra þriggja gerðarmanna ekki farið fram innan áður-

nefndra 30 daga, skal beiðninni beint til aðalframkvæmdastjóra Alþjóðagerðardómsins í Haag (PCA). Geti aðalframkvæmdastjóri Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar eða aðalframkvæmdastjóri Alþjóðagerðardómsins í Haag ekki aðhafst samkvæmt þessari málsgrein eða séu þeir ríkisborgarar aðila að þessum samningi, skal staðgengill aðalframkvæmdastjóra Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar eða staðgengill aðalframkvæmdastjóra Alþjóðagerðardómsins í Haag annast þær tilnefningar eða skipanir sem um ræðir.

6. Formaður gerðardóms skal ekki vera ríkisborgari samningsaðila eða vera að jafnaði búsettur á yfirráðasvæði samningsaðila, vera starfsmaður samningsaðila eða hafa komið að málinu með öðrum hætti.
7. Unnt er að vefengja hæfi hvaða gerðarmanns sem er ef aðstæður eru fyrir hendi sem gefa tilefni til réttmætra efasemda um að viðkomandi gerðarmaður uppfylli skilyrði þessa kafla eða fari eftir þeirri fyrirmynd af starfsreglum sem sett er fram í XV. viðauka. Mæti vefenging andstöðu gagnadílans eða dragi gerðarmaður, sem efasemdir eru uppi um, sig ekki í hlé, mun framkvæmdastjóri Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar eða aðalframkvæmdastjóri Alþjóðagerðardómsins í Haag úrskurða um vefenginguna samkvæmt þeirri aðferð sem sett er fram í 5. mgr.
8. Sé gerðarmaður ófær um að taka þátt í málsmeðferð, falli frá, dragi sig í hlé eða sé látinn víkja, skal velja gerðarmann í hans stað innan 15 daga eftir þeirri valaðferð sem var notuð til þess að velja upphaflega gerðarmanninn og skal sá sem við tekur hafa sömu heimildir og skyldur og sá upphaflegi. Hátti þannig skal málsmeðferð í gerðardómi frestað á meðan.
9. Stofndagur gerðardómsins telst vera dagurinn þegar formaðurinn er skipaður.

GREIN 8.6

Störf gerðardómsins.

1. Gerðardómsmeðferð skal fara fram samkvæmt ákvæðum þessa kafla og þeirri fyrirmynd af starfsreglum sem sett er fram í XV. viðauka, nema deiluaðilar komi sér saman um annað.
2. Þrátt fyrir ákvæði 1 mgr. skal í öllum tilvikum tryggja að við málsmeðferð fyrir gerðardómi:
 - a) eigi deiluaðilar rétt á að koma að minnsta kosti einu sinni fyrir gerðardóm og fái jafnframt tækifæri til að leggja fram skrifleg gögn og gagnrök,
 - b) séu deiluaðilar boðaðir í hvert sinn sem skýrslugjöf fer fram fyrir gerðardómi,
 - c) hafi deiluaðilar aðgang að öllum gögnum og athugasemdum sem eru lögð fyrir gerðardóm og
 - d) megi gera almenningi kleift að fylgjast með skýrslugjöf, gefi báðir deiluaðilar skriflegt samþykki sitt fyrir því.
3. Málsmeðferð, skýrslugjöf og umræða, frumskýrsla, ásamt öllum skriflegum gögnum og öllum upplýsingum, sem almenningi eru ekki aðgengilegar og koma fram við gerðardómsmeðferð, skulu vera trúnaðarmál, nema deiluaðilar komi sér saman um annað. Upplýsingar, sem þriðji aðili, er um getur í 4. mgr. greinar 8.4, tiltekur sem trúnaðarmál, skal fara með sem slíkar, þrátt fyrir samkomulag af því tagi er fyrir getur.
4. Erindisbréf gerðardóms er sem hér segir, nema deiluaðilar komi sér saman um annað innan 20 daga frá þeim degi þegar beiðni um stofnun gerðardóms er veitt viðtaka:
„Að rannsaka, í ljósi viðeigandi ákvæða þessa samnings, það mál sem um getur í beiðninni um stofnun gerðardóms samkvæmt grein 8.4 og komast að rökstuddri niðurstöðu á grundvelli laga eða staðreynda og gefa út tilmæli, ef við á, um lausn deilunnar og fullnustu úrskurðar.“
5. Gerðardómurinn skal úrskurða á grundvelli ákvæða þessa samnings sem er beitt og túlkuð eru í samræmi við reglur um túlkun þjóðaréttar sbr. ákvæði Vínarsamningsins um alþjóðasamningarétt. Með úrskurði gerðardóms er eigi unnt að auka eða takmarka réttindi og skyldur sem ákvæði þessa samnings hafa að geyma.
6. Meirihluti gerðarmanna skal standa að ákvörðunum gerðardóms reynist ekki unnt að ná fram samhljóða samþykki. Gerðarmönnum er heimilt að skila séráliti um mál reynist eigi unnt að ná fram samhljóða samþykki þar um. Gerðardómi er óheimilt að gefa upp hverjir gerðarmanna standa að meirihluta- eða minnihlutaáliti gerðardómsins.
7. Deiluaðilar skulu skipta jafnt með sér kostnaði af störfum gerðardóms, þ.m.t. þóknanir til gerðarmanna.

GREIN 8.7

Gerðardómsmeðferð slegið á frest, kvörtun dregin til baka og málsmeðferð hætt.

1. Gerðardómi er heimilt, séu deiluaðilar því samþykkir, að gera, hvenær sem er, tímabundið hlé á störfum sínum og málsmeðferð í allt að 12 mánuði. Hafi störfum og málsmeðferð gerðardóms verið frestað lengur en 12 mánuði skal heimild hans til að fjalla um deilumálið falla niður nema deiluaðilar verði ásáttir um annað.
2. Samningsaðila sem leggur fram kvörtun er heimilt að draga umkvörtun sína til baka hvenær sem er áður en lokaskýrsla er gefin út. Slíkt hefur þó ekki áhrif á rétt hans til að leggja fram nýja kvörtun síðar vegna sama máls.
3. Samningsaðilarnir geta, hvenær sem er, fundið lausn á deilu, sem gagnkvæm sátt ríkir um, eða ákveðið að málsmeðferð gerðardóms, sem komið er á fót samkvæmt ákvæðum þessa samnings, skuli hætt.
4. Hlutaðeigandi samningsaðili eða -aðilar skulu tilkynna öðrum samningsaðilum og gerðardóm-inum um það þegar störfum dómsins er hætt tímabundið og málsmeðferð slegið á frest, kvörtun er afturkölluð, málsmeðferð dómsins er hætt eða lausn er fundin sem gagnkvæmt samkomulag er um. Gerðardómur skal hætta störfum þegar kvörtun er dregin til baka, málsmeðferð er hætt eða lausn fundin sem gagnkvæmt samkomulag er um.
5. Gerðardómur getur, á hvaða stigi málsmeðferðar sem er og áður en lokaskýrslan er gefin út, lagt til að deiluaðilar geri tilraun til að leysa deilumálið í vinsemi og getur enn fremur lagt fram tillögu til lausnar.

GREIN 8.8

Frumskýrsla.

1. Gerðardómur skal, eftir að hafa fjallað um framlögð gögn og munnleg rök, afhenda deiluaðilum frumskýrslu innan 90 daga frá stofnun hans. Frumskýrslan skal innihalda niðurstöðu á grundvelli staðreynda og laga ásamt rökstuðningi.
2. Þegar brýna nauðsyn ber til, t.d. þegar um ræðir landbúnaðarafurðir sem liggja undir skemmdum, skal gerðardómurinn gera sitt ítrasta til að birta úrskurð sinn innan 60 daga frá stofnun gerðardómsins.
3. Telji gerðardómur að frestur sá er um getur í 1. og 2. mgr. sé ónógur skal formaður gerðardóms tilkynna deiluaðilunum það skriflega, enn fremur um ástæður tafa og nauðsynlegan viðbótarfrest.
4. Deiluaðila er heimilt að senda gerðardómi skriflegar athugasemdir um efni frumskýrslunnar innan 14 daga frá því að hún er lögð fram. Gerðardómurinn skal, að beiðni deiluaðila, boða deiluaðilana til frekari fundahalda um efnisatriði hinna skriflegu athugasemda.
5. Dómurinn skal, í niðurstöðum lokaskýrslu, leggja mat á rökstuðning á millistigi málsmeðferðar.

GREIN 8.9

Lokaskýrsla.

1. Gerðardómurinn skal afhenda deiluaðilunum lokaskýrsluna, sem skal innihalda þau efnisatriði er um getur í grein 8.8, þ.m.t. öll sérálit um efnisatriði sem samstaða er ekki um, innan 30 daga frá því að frumskýrslan var afhent eða, sé farið fram á frekari fundahöld skv. 4. mgr. greinar 8.8, innan 45 daga frá því að frumskýrslan var afhent.
2. Lokaskýrslan skal birt 15 dögum eftir að hún er afhent deiluaðilum, nema þeir ákveði annað.

GREIN 8.10

Framkvæmd efnisatriða lokaskýrslu gerðardóms.

1. Úrskurður gerðardóms er endanlegur og bindandi frá þeim degi að hann er gefinn út og birtur deiluaðilum. Samningsaðili, sem er uppvís að því að brjóta ákvæði þessa samnings, skal virða þann úrskurð sem lokaskýrslan inniheldur án tafar. Ef ekki reynist unnt að fylgja lokaskýrslunni eftir þegar í stað skulu deiluaðilar leitast við að semja um hæfilegan frests til þess. Verði slíkt samkomulag ekki gert innan 30 daga er hvorum deiluaðila sem er heimilt að óska eftir því við upphaflega gerðardóminn að hann ákvarði hæfilegan frest til þess að fullnægja skilyrðum úrskurðarins í ljósi sérstakra málsatvika. Úrskurður gerðardóms ætti að liggja fyrir innan 30 daga frá því að fyrrnefnd beiðni er lögð fram.
2. Samningsaðilinn, sem kvörtun beinist gegn, skal tilkynna gagnaðila um þá ráðstöfun sem gerð hefur verið til þess að fullnægja skilyrðum úrskurða gerðardómsins og jafnframt gefa nákvæma lýsingu á því hvernig sú ráðstöfun fullnægir fyrrnefndum skilyrðum, sem aftur nægi til þess að gagnaðilinn geti lagt mat á ráðstöfunina.
3. Upphaflegi gerðardómurinn skal, að beiðni deiluaðila og áður en unnt er að fara fram á bætur eða fella tímabundið niður ávinning skv. 4. og 5. mgr., úrskurða um hvort ráðstafanir til þess að fullnægja skilyrðum úrskurða dómsins séu í gildi eða hvort þeim sé hlítt. Gerðardómur skal fella úrskurð innan 90 daga frá dagsetningu beiðninnar.
4. Fullnægi samningsaðilinn, sem er uppvís að því að brjóta ákvæði þessa samnings, ekki skilyrðum úrskurðar gerðardómsins, sem lokaskýrslan inniheldur, eða síðari úrskurði hans skv. 3. mgr. á viðunandi hátt að hæfilegum fresti liðnum skv. 1. mgr., skal sá samningsaðili, að fram kominni beiðni samningsaðilans sem leggur fram kvörtun þar um, efna til samráðs í því skyni að ná samkomulagi um bætur sem deiluaðilar sætta sig við. Náist slíkt samkomulag ekki innan 20 daga frá því að beiðnin um samráð er lögð fram er samningsaðilanum, sem leggur fram kvörtun, heimilt að fresta þeim ávinningi sem fæst með þessum samningi um jafngildi þess ávinnings sem leiðir af ráðstöfuninni sem talin er brjóta gegn þessum samningi.
5. Þegar skoðað er hvaða ávinningi rétt er að fresta skal samningsaðilinn, sem leggur fram kvörtun, fyrst leitast við að fresta ávinningi í sama geira eða geirum og ráðstöfunin, sem gerðardómurinn hefur ákvarðað að brjóti gegn þessum samningi, fellur undir. Samningsaðilinn, sem leggur fram kvörtun og telur það hvorki gerlegt né vænlegt til árangurs að fresta ávinningi í sama geira eða geirum, getur frestað ávinningi í öðrum geira með tilhlýðilegum rökstuðningi.
6. Samningsaðilinn, sem leggur fram kvörtun, skal tilkynna hinum samningsaðilanum um þann ávinning sem hann hyggst fresta eigi síðar en 60 dögum fyrir þann dag sem frestunin á að koma til framkvæmda. Deiluaðila er heimilt að fara fram á það við upphaflega gerðardóminn, innan 15 daga frá tilkynningunni, að hann felli úrskurð um það hvort ávinningur, sem samningsaðilinn, sem leggur fram kvörtun, hyggst fresta, sé jafngildur þeim ávinningi sem hlýst af þeirri ráðstöfun sem komið hefur í ljós að brjóti gegn þessum samningi og hvort fyrirhuguð frestun sé í samræmi við ákvæði 4. og 5. mgr. Úrskurður gerðardóms skal liggja fyrir innan 45 daga frá því að slík beiðni er lögð fram. Eigi skal fresta ávinningi fyrr en gerðardómur hefur felld úrskurð sinn.
7. Frestun ávinnings skal vera tímabundin ráðstöfun sem einungis skal beita uns sú ráðstöfunin sem í ljós hefur komið að brjóti gegn þessum samningi hefur verið afturkölluð eða henni breytt þannig að samrýmist þessum samningi eða deiluaðilar hafa komist að samkomulagi um lausn deilumálsins. Varnaraðilinn skal tilkynna gagnaðilanum og sameiginlegu nefndinni um þær ráðstafanir sem hann hefur gert til þess að uppfylla ákvæði samningsins.
8. Upphaflegi gerðardómurinn skal, að beiðni deiluaðila, úrskurða um hvort ráðstafanir, sem gripið er til og eru samþykktar eftir að ávinningi hefur verið frestað, samræmist úrskurði sem felldur hefur verið um slíkar ráðstafanir og, í ljósi slíks úrskurðar, hvort rétt sé að aflétta eða breyta frestun ávinnings. Gerðardómur skal fella úrskurð innan 45 daga frá dagsetningu beiðninnar. Á því tímabili skal ávinningi ekki frestað.

GREIN 8.11

Önnur ákvæði.

1. Fresti, sem getið er í þessum kafla, er heimilt að breyta með gagnkvæmu samkomulagi hlutað-eigandi samningsaðila.
2. Sömu gerðarmenn og gáfu út lokaskýrsluna skulu sitja í gerðardóminum, er um getur í 1., 3., 6. og 8. mgr. greinar 8.10, verði því við komið. Geti meðlimur í upphaflegum gerðardómi ekki sinnt störfum skal viðhafa það verklag sem mælt er fyrir um í grein 8.4 til þess að velja annan gerðarmann í hans stað.

9. KAFLI

Lokaákvæði.

GREIN 9.1

Skattlagning.

Ekkert í þessum samningi hefur áhrif á réttindi og skyldur samningsaðila sem leiðir af samningum um skattamál. Ef þessi samningur stangast á við samning um skattamál ganga ákvæði hins síðarnefnda frammar að því marki sem misræmið nær.

GREIN 9.2

Takmarkanir til að tryggja greiðslujöfnuð.

1. Samningsaðilar skulu reyna að komast hjá því að gera takmarkandi ráðstafanir til að tryggja greiðslujöfnuð.
2. Sé aðili að samningi þessum í verulegum erfiðleikum að því er greiðslujöfnuð varðar, eða vofi slíkt ástand yfir, er honum heimilt að samþykkja eða viðhalda takmarkandi ráðstöfunum vegna viðskipta með vöru og þjónustu, þ.m.t. ráðstafanir varðandi greiðslur og yfirfærslu.
3. Ákvæði 1. til 3. mgr. XII. gr. GATS-samningsins, XII. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samkomulagið um ákvæðin um greiðslujöfnuð í GATT-samningnum frá 1994 gilda um réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar slíkar takmarkanir. Samningsaðili, sem grípur til eða viðheldur takmörkunum, skal þegar í stað tilkynna sameiginlegu nefndinni um það.

GREIN 9.3

Rafræn viðskipti.

Samningsaðilarnir gera sér grein fyrir vaxandi hlutverki rafrænna viðskipta í viðskiptum sín á milli. Samningsaðilarnir skuldbinda sig til þess að auka samstarf sín á milli á sviði rafrænna viðskipta, þeim öllum til hagsbóta, með það fyrir augum að styðja við þau ákvæði þessa samnings sem tengjast vöru- og þjónustuviðskiptum. Með það í huga hafa samningsaðilarnir sett þau rammaákvæði sem er að finna í XVI. viðauka.

GREIN 9.4

Sýningar.

Samningsaðilarnir skulu hvetja innlendar stofnanir sínar og félög til þess að taka þátt í alþjóðlegum sýningum og kaupstefnum sem eru haldnar á yfirráðasvæði annars samningsaðila. Sérhver samningsaðili skal heimila hinum samningsaðilunum að halda sýningar, almenns eðlis eða sérhæfðar, á yfirráðasvæði sínu í samræmi við ákvæði viðeigandi innlendra laga og reglugerða.

GREIN 9.5

Viðaukar og viðbætar.

Viðaukar og viðbætar við samning þennan eru óaðskiljanlegur hluti af honum.

GREIN 9.6

Breytingar.

1. Samningsaðilunum er heimilt að gera breytingar á þessum samningi, viðaukum við hann og viðbættum með gagnkvæmu samkomulagi. Tillögur um breytingar skal senda sameiginlegu nefndinni til umfjöllunar og samþykktar.

2. Breytingar á þessum samningi og viðaukum við hann skulu öðlast gildi, nema samningsaðilarnir samþykki annað og með fyrirvara um 7. mgr. greinar 7.1, fyrsta dag þriðja mánaðar eftir þann dag þegar síðustu skriflegu tilkynningunni til vörsluaðila, þar sem honum er tilkynnt að öllum nauðsynlegum skilyrðum hafi verið fullnægt, er veitt viðtaka.
3. Texta allra breytinga, ásamt skjölum um staðfestingu, skal komið til vörslu hjá vörsluaðila.

GREIN 9.7

Aðild.

1. Öllum ríkjum, sem gerast aðilar að Fríverslunarsamtökum Evrópu (EFTA) eða aðilar að Samstarfsráði Arabaríkjanna við Persaflóa (GCC), er heimilt að gerast aðilar að þessum samningi eftir skilmálum og skilyrðum sem samningsaðilarnir skulu samþykkja, að því tilskildu að sameiginlega nefndin samþykki aðild viðkomandi ríkja.
2. Að því er varðar inngönguríki skal samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag þriðja mánaðar eftir að skjal þess um aðild eða skjal þeirra samningsaðila sem fyrir eru um samþykki aðildarskilmála og -skilyrða hefur verið afhent vörsluaðila til vörslu, hvort sem síðar verður.

GREIN 9.8

Gildistími, úrsögn og samningsslit.

1. Samningur þessi er gerður til ótiltekins tíma.
2. Samningsaðili getur sagt upp samningi þessum með því að tilkynna vörsluaðila það skriflega. Uppsögnin tekur gildi 12 mánuðum eftir að vörsluaðili veitir tilkynningunni viðtöku.
3. Ef EFTA-ríki, sem segir sig frá EFTA-samningnum, eða aðildarríki Flóabandalagsins, sem segir sig frá samningnum um Samstarfsráð Arabaríkjanna við Persaflóa, skal hætta aðild sinni að samningi þessum, sjálfkrafa og þann dag sem úrsögnin tekur gildi. Senda ber öðrum samningsaðilum án tafar afrit tilkynningar um úrsögn samkvæmt EFTA-samningnum eða uppsögn samningsins um Samstarfsráð Arabaríkjanna við Persaflóa.
4. Segi öll EFTA-ríkin eða öll aðildarríki Flóabandalagsins samningi þessum upp skv. 2. mgr. skal honum slitið frá og með þeim degi þegar úrsögn hefur tekið gildi fyrir öll EFTA-ríkin eða öll aðildarríki Flóabandalagsins.

GREIN 9.9

Gildistaka.

1. Samningur þessi er með fyrirvara um fullgildingu, staðfestingu eða samþykki í samræmi við stjórnskipuleg skilyrði hvers samningsaðila. Skjöl um fullgildingu, staðfestingu eða samþykki skulu afhent vörsluaðila til vörslu.
2. Hvaða samningsaðili sem er getur beitt samningi þessum til bráðabirgða heimili stjórnskipuleg skilyrði þess það. Vörsluaðila skal tilkynnt um bráðabirgðabeitingu samnings þessa samkvæmt þessari grein.
3. Samningur þessi öðlast ekki gildi og honum skal ekki beitt til bráðabirgða milli EFTA-ríkis og Flóabandalagsins nema viðbótarsamningur um viðskipti með landbúnaðarafurðir milli viðkomandi EFTA-ríkis og Flóabandalagsins öðlist gildi eða sé beitt til bráðabirgða samtímis.
4. Samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag þriðja mánaðar eftir að aðildarríki Flóabandalagsins og a.m.k. eitt EFTA-ríki hafa afhent vörsluaðila skjöl sín um fullgildingu, staðfestingu eða samþykki til vörslu.
5. Að því er varðar EFTA-ríki, sem afhendir skjal sitt um fullgildingu, staðfestingu eða samþykki til vörslu eftir að samningur þessi hefur öðlast gildi, skal samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag þriðja mánaðar eftir að skjalið hefur verið afhent vörsluaðila til vörslu.

GREIN 9.10

Vörsluaðili.

Ríkisstjórn Noregs skal vera vörsluaðili.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hafa undirrituð, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

Gjört í Hamar 22. júní 2009, sem samsvarar 29. degi Jumada'II 1430 Hijri, í fjórum frumritum, tveimur á ensku, sem eru gild, og tveimur á arabísku. Ein ensk útgáfa og ein arabísk skal afhent ríkisstjórn Noregs til vörslu og einni enskri útgáfu og einni arabískri skal komið fyrir í skrifstofu Arababandalagsins. Vörsluaðili skal senda öllum samningsaðilunum staðfest endurrit.

**FREE TRADE AGREEMENT
BETWEEN
THE EFTA STATES
AND
THE MEMBER STATES OF THE
CO-OPERATION COUNCIL FOR THE
ARAB STATES OF THE GULF**

PREAMBLE

The Republic of Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway and the Swiss Confederation (hereinafter referred to as “the EFTA States”);

and

the Governments of the United Arab Emirates, the Kingdom of Bahrain, the Kingdom of Saudi Arabia, the Sultanate of Oman, the State of Qatar and the State of Kuwait (hereinafter referred to jointly as “GCC” or severally as the “GCC Member States”);

hereinafter each EFTA State and each GCC Member State being referred to as a “Party” and collectively as “the Parties”.

RECOGNIZING the longstanding friendship and strong economic and political ties between the GCC Member States and the EFTA States, in particular the Declaration on Co-operation signed in Brussels on 23 May 2000, and wishing to strengthen these links through the creation of a free trade area, thus establishing close and lasting relations;

REAFFIRMING their commitment to the principles and objectives set out in the United Nations Charter and the Universal Declaration of Human Rights;

DETERMINED to promote and strengthen the multilateral trading system, as set up through the World Trade Organization (WTO), in a manner conducive to the development of regional and international cooperation, thereby contributing to the harmonious development and expansion of world trade;

CONSCIOUS of the dynamic and rapidly changing global environment brought about by globalization and technological progress presenting various economic and strategic challenges and opportunities to the Parties;

DETERMINED to develop and strengthen their economic and trade relations through the liberalization and expansion of trade in goods and services in their common interest and for their mutual benefit;

RESOLVED to ensure a stable and predictable investment environment;

RESOLVED to foster creativity and innovation by protecting intellectual property rights;

AIMING to create new employment opportunities, improve health and living standards, promote opportunities for transfer of technology, and ensure a large and steadily growing volume of real income in their respective territories through the expansion of trade and investment flows;

REAFFIRMING their commitment to economic and social development based on the principles set out in the relevant International Labour Organisation (ILO) Conventions;

the differences in the development levels and capacities between the Parties;

RECOGNIZING the need to enhance the competitive environment in their markets;

SEEKING to preserve and protect the environment in accordance with the principle of sustainable development;

CONVINCED that the establishment of a free trade area will provide a more favourable climate for the promotion and development of economic and trade relations between the Parties;

HAVE AGREED, in pursuit of the above, to conclude the following free trade agreement (hereinafter referred to as “this Agreement”):

CHAPTER 1 GENERAL PROVISIONS

Article 1.1

Objectives

1. The EFTA States and the GCC Member States hereby establish a free trade area in accordance with the provisions of this Agreement.
2. The objectives of this Agreement are:
 - a) to achieve the liberalisation of trade in goods, in conformity with Article XXIV of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as “the GATT 1994”), pursuant to Chapter 2;
 - b) to achieve the liberalisation of trade in services, in conformity with Article V of the General Agreement on Trade in Services (hereinafter referred to as “the GATS”), pursuant to Chapter 3;
 - c) to promote competition in their economies pursuant to Chapter 4;
 - d) to ensure adequate and effective protection of intellectual property rights, pursuant to Chapter 5;
 - e) to achieve further liberalisation on a mutual basis of the government procurement markets of the Parties, pursuant to Chapter 6; and
 - f) mutually enhance investment opportunities.

Article 1.2

Geographical Scope

1. Without prejudice to Annex IV, this Agreement shall apply:
 - a) to the land territory, internal waters, and the territorial sea of a Party and the air-space above the territory of a Party in accordance with international law; as well as
 - b) beyond the territorial sea, with respect to measures taken by a Party in the exercise of its sovereign rights or jurisdiction in accordance with international law.
2. Annex I applies with respect to Norway.

Article 1.3

Trade and Economic Relations Governed by this Agreement

The provisions of this Agreement apply to the trade and economic relations between, on the one side, the individual EFTA States and, on the other side, the individual GCC Member States or, where specifically provided for, the GCC Member States acting jointly as GCC. This Agreement applies neither to the trade relations amongst the EFTA States nor to the trade relations amongst the GCC Member States.

Article 1.4

Relationship to Other Agreements

The Parties reaffirm their rights and obligations under the WTO Agreement and the other agreements negotiated thereunder to which they are a party and any other international agreement to which they are a party.

Article 1.5

Regional and Local Government

1. Each Party shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure observance of the provisions of this Agreement by the regional and local governments and authorities within its territory.
2. This provision is to be interpreted and applied in accordance with the principles set out in paragraph 3 (a) of Article I of the GATS and the Understanding on the Interpretation of Article XXIV of the GATT 1994, as applicable. Paragraph 3 (a) of Article I of the GATS and the Understanding on the Interpretation of Article XXIV of the GATT 1994 are hereby incorporated and made part of this Agreement.

Article 1.6

Transparency

1. The Parties shall publish or otherwise make publicly available their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application as well as their respective international agreements which may affect the operation of this Agreement.
2. The Parties shall promptly respond to specific questions and provide, upon request, information to each other on matters referred to in paragraph 1.

Article 1.7

Confidential Information

1. Each Party shall maintain the confidentiality of information which the Party submitting the information has designated as confidential.
2. Nothing in this Agreement shall require any Party to disclose confidential information, which would impede law enforcement, or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of any economic operator.

CHAPTER 2

TRADE IN GOODS¹

Article 2.1

Scope

1. This Chapter applies to:
 - a) products falling within Chapters 25 to 97 of the Harmonized Commodity Description and Coding System (hereinafter referred to as “HS”), excluding the products listed in Annex II;
 - b) processed agricultural products specified in Annex III, with due regard to the arrangements provided for in that Annex; and
 - c) fish and other marine products as provided for in Annex V.
2. GCC and each EFTA State have concluded agreements on trade in agricultural products on a bilateral basis. These agreements form part of the instruments establishing a free trade area between the EFTA States and GCC.

Article 2.2

Customs Duties

1. No new customs duties shall be introduced in trade between the EFTA States and GCC, except as provided for in this Agreement.
2. The EFTA States shall, on entry into force of this Agreement, abolish all customs duties on imports of originating products from GCC.
3. GCC shall, on entry into force of this Agreement, abolish all customs duties on imports of originating products from the EFTA States, except as provided for in Annex VI.
4. A Party may introduce or maintain duties on exports in conjunction with domestic measures, in so far as it considers that such duties are necessary. Such duties shall be applied irrespective of

¹ As a result of the customs union established by the Treaty of 29 March 1923 between Switzerland and the Principality of Liechtenstein, Switzerland is representing the Principality of Liechtenstein in matters covered thereby.

the destination of the product. The Parties shall inform the Joint Committee of all export duties applied.

5. A customs duty includes any duty or charge of any kind imposed in connection with the importation of a product, including any form of surtax or surcharge, but does not include any charge imposed in conformity with Articles III and VIII of the GATT 1994.

Article 2.3

Quantitative Restrictions on Import and Export

Article XI of the GATT 1994 is incorporated into and made a part of this Agreement *mutatis mutandis*.

Article 2.4

National Treatment

The Parties shall apply national treatment in accordance with Article III of the GATT 1994, including its interpretative notes, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 2.5

Rules of Origin and Methods of Administrative Co-operation

The provisions on rules of origin and methods of administrative co-operation are set out in Annex IV.

Article 2.6

Customs Valuation

The Parties shall determine the customs value of goods traded between them in accordance with the provisions of Article VII of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Implementation of Article VII of the GATT 1994.

Article 2.7

Technical regulations

1. The rights and obligations of the Parties in respect of technical regulations, standards and conformity assessment shall be governed by the WTO Agreement on Technical Barriers to Trade (hereinafter referred to as “the TBT Agreement”).
2. The Parties shall strengthen their co-operation in the field of technical regulations, standards and conformity assessment, with a view to increasing the mutual understanding of their respective systems and facilitating access to their respective markets.
3. Without prejudice to paragraph 1, the Parties agree to hold consultations in the framework of the Joint Committee where a Party considers that an EFTA State or GCC has taken measures which are likely to create, or have created, an obstacle to trade, in order to find an appropriate solution in conformity with the TBT Agreement.

Article 2.8

Sanitary and Phytosanitary Measures

1. The rights and obligations of the Parties in respect of sanitary and phytosanitary measures shall be governed by the WTO Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures (hereinafter referred to as “the SPS Agreement”).
2. The Parties shall exchange names and addresses of contact points with sanitary and phytosanitary expertise in order to facilitate technical consultations and the exchange of information.
3. Without prejudice to paragraph 1, the Parties agree to hold consultations in the framework of the Joint Committee where a Party considers that an EFTA State or GCC has taken measures which are likely to create, or have created, an obstacle to trade, in order to find an appropriate solution in conformity with the SPS Agreement.

Article 2.9

Anti-dumping

1. The EFTA States and GCC shall endeavour to refrain from initiating antidumping procedures and measures against each other.
2. The rights and obligations of the Parties in respect of the application of antidumping measures shall be governed by Article VI of the GATT 1994 and the Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994 except as provided for in this Article.
3. Before an EFTA State or GCC initiates an investigation to determine the existence, degree and effect of any alleged action in an EFTA State or GCC, as provided for in Article VI of the GATT 1994 and the Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994, the Party considering initiating an investigation shall notify in writing the EFTA State or GCC whose goods are subject to investigation and allow for a 30 days period with a view to finding a mutually acceptable solution. The consultations shall take place in the Joint Committee if an EFTA State or GCC so requests within ten days from the receipt of the notification.
4. If any anti-dumping measure were to be applied by an EFTA State or GCC, the measure shall without exception be terminated on a date not later than three years from its imposition. Nothing in this paragraph shall prevent an EFTA State or the GCC from introducing new anti-dumping measures in accordance with paragraph 2 and 3 of this Article on products subject to measures that have been terminated.
5. Five years after the date of entry into force of this Agreement, the Parties shall in the Joint Committee review whether there is need to maintain the possibility to take anti-dumping measures between them. If the Parties decide, after the first review, that there is a need to maintain the possibility, they shall thereafter conduct biennial reviews of this matter in the Joint Committee.

Article 2.10

State Trading Enterprises

The rights and obligations of the Parties in respect of state trading enterprises shall be governed by Article XVII of the GATT 1994 and the Understanding on the Interpretation of Article XVII of the GATT 1994, including its interpretive notes which are hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 2.11

Subsidies and Countervailing Measures

1. The rights and obligations of the Parties relating to subsidies and countervailing measures shall be governed by Articles VI and XVI of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, except as provided for in paragraph 2.
2. Before an EFTA State or GCC initiates an investigation to determine the existence, degree and effect of any alleged subsidy in an EFTA State or in a GCC Member State, as provided for in Article 11 of the WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, the Party considering initiating an investigation shall notify in writing the Party whose goods may be subject to investigation and allow for a 30 days period with a view to finding a mutually acceptable solution. The consultations shall take place in the Joint Committee if any Party so requests within ten days from the receipt of the notification.

Article 2.12

Global Safeguard Measures

The Parties confirm their rights and obligations under Article XIX of GATT 1994 and the WTO Agreement on Safeguards. In taking measures under these WTO provisions, a Party shall exclude imports of an originating good from an EFTA State or GCC if such imports do not in and of themselves cause or threaten to cause serious injury. The Party taking the measure shall demonstrate that such exclusion is in accordance with its WTO obligations, as interpreted through the WTO jurisprudence.

Article 2.13

General Exceptions

The rights and obligations of the Parties in respect of general exceptions shall be governed by Article XX of the GATT 1994, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 2.14

Security Exceptions

The rights and obligations of the Parties in respect of security exceptions shall be governed by Article XXI of the GATT 1994, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

CHAPTER 3

TRADE IN SERVICES

Article 3.1

Scope and Coverage

1. This Chapter applies to measures by Parties affecting trade in services. It applies to all services sectors.
2. In respect of air transport services, this Chapter shall not apply to measures affecting air traffic rights or measures affecting services directly related to the exercise of air traffic rights, except as provided for in paragraph 3 of the GATS Annex on Air Transport Services. The definitions of paragraph 6 of the GATS Annex on Air Transport Services are hereby incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.
3. Articles 3.4, 3.5 and 3.6 shall not apply to laws, regulations or requirements governing the procurement by governmental agencies of services purchased for governmental purposes and not with a view to commercial resale or with a view to use in the supply of services for commercial sale.

Article 3.2

Incorporation of Provisions from the GATS

Wherever a provision of this Chapter provides that a provision of the GATS is incorporated into and made part of this Agreement, the meaning of the terms used in the GATS provision shall be understood as follows:

- a) "Member" means Party;
- b) "Schedule" means a Schedule referred to in Article 3.16 and contained in Annex VII; and
- c) "specific commitment" means a specific commitment in a Schedule referred to in Article 3.16.

Article 3.3

Definitions

For the purpose of this Chapter, and with reference to Article 3.2:

- a) the following definitions of Article I of the GATS are incorporated into and made part of this Agreement:
 - i. "trade in services";
 - ii. "services"; and
 - iii. "a service supplied in the exercise of governmental authority";
- b) "measures by Parties"² means measures taken by:
 - i. central, regional or local governments and authorities; and
 - ii. non-governmental bodies in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities;
- c) "service supplier" means any person that supplies, or seeks to supply, a service;³

² This definition incorporates the definition of subparagraphs (a) (i) and (ii) of paragraph 3 of Article I of the GATS. Reference is hereby made to Article 1.5 of this Agreement.

³ Where the service is not supplied or sought to be supplied directly by a juridical person but through other forms of commercial presence such as a branch or a representative office, the service supplier (*i.e.* the juridical person) shall, nonetheless, through such commercial presence be accorded the treatment provided for service suppliers under this

- d) “natural person of another Party” means a natural person who is a national or a permanent resident of an EFTA State or of a GCC Member State, under their respective legislation;
- e) “juridical person of another Party” means a juridical person that is either:
 - i. constituted or otherwise organised under the law of that other Party, and is engaged in substantive business operations in the territory of:
 - A any Party; or
 - B any Member of the WTO and is owned or controlled by natural persons of that other Party or by juridical persons that meet all the conditions of subparagraph (i)(A);
 - or
 - ii. in the case of the supply of a service through commercial presence, owned or controlled by natural persons of that other Party, juridical persons that meet the conditions of subparagraph (e)(i) or State entities of that other Party;
- f) the following definitions of Article XXVIII of the GATS are hereby incorporated into and made part of this Agreement:
 - i. “measure”;
 - ii. “supply of a service”;
 - iii. “measures by Members affecting trade in services”;
 - iv. “commercial presence”;
 - v. “sector” of a service;
 - vi. “service of another Member”;
 - vii. “monopoly supplier of a service”;
 - viii. “service consumer”;
 - ix. “person”;
 - x. “juridical person”;
 - xi. “owned”, “controlled” and “affiliated”; and
 - xii. “direct taxes”;
- g) “GATS” means the General Agreement on Trade in Services of 1994.

Article 3.4

Most-Favoured-Nation Treatment

1. Without prejudice to measures taken in accordance with Article VII of the GATS, and except as provided for in its List of MFN Exemptions contained in Annex VIII, a Party shall accord immediately and unconditionally, in respect of all measures affecting the supply of services, to services and service suppliers of another Party treatment no less favourable than the treatment it accords to like services and service suppliers of any non-party.
2. Treatment granted under other existing or future agreements concluded by one of the Parties and notified under Article V or Article V *bis* of the GATS shall not be subject to paragraph 1.⁴
3. The rights and obligations of the Parties in respect of advantages accorded to adjacent countries shall be governed by paragraph 3 of Article II of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.5

Market Access

Commitments on market access shall be governed by Article XVI of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Chapter. Such treatment shall be extended to the commercial presence through which the service is supplied or sought to be supplied and need not be extended to any other parts of the service supplier located outside the territory where the service is supplied or sought to be supplied.

⁴ The Parties confirm their understanding that the Agreements between the Member States of the Cooperation Council of the Arab States of the Gulf and the Greater Arab Free Trade Area (GAFTA) are excluded from the application of the MFN obligation under this Article.

Article 3.6

National Treatment

Commitments on national treatment shall be governed by Article XVII of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.7

Additional Commitments

Additional commitments shall be governed by Article XVIII of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.8

Domestic Regulation

1. The rights and obligations of the Parties in respect of domestic regulation shall be governed by paragraphs 1 to 3 of Article VI of the GATS, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement.
2. With a view to ensuring that measures relating to qualification requirements and procedures, technical standards and licensing requirements and procedures do not constitute unnecessary barriers to trade in services, the Joint Committee shall develop any necessary disciplines. Such disciplines shall aim to ensure that such requirements and procedures are, *inter alia*:
 - a) based on objective and transparent criteria, such as competence and the ability to supply the service;
 - b) not more burdensome than necessary to ensure the quality of the service;
 - c) in the case of licensing procedures, not in themselves a restriction on the supply of the service.
3.
 - a) In sectors in which a Party has undertaken specific commitments, pending the entry into force of disciplines developed in these sectors pursuant to paragraph 2, the Parties shall not apply licensing and qualification requirements and technical standards that nullify or impair such specific commitments in a manner which does not comply with the criteria outlined in subparagraphs 2(a), (b) or (c).
 - b) In determining whether a Party is in conformity with the obligation under subparagraph (a), account shall be taken of international standards of relevant international organisations⁵ applied by that Party.
4. Each Party shall provide for adequate procedures to verify the competence of professionals of any other Party.

Article 3.9

Recognition

1. For the purpose of the fulfilment of its relevant standards or criteria for the authorisation, licensing or certification of service suppliers, each Party shall give due consideration to any request by another Party to recognise the education or experience obtained, requirements met, or licences or certifications granted in that other Party. Such recognition may be based upon an agreement or arrangement with that other Party, or otherwise be accorded autonomously.
2. Where a Party recognises, by agreement or arrangement, the education or experience obtained, requirements met, or licences or certifications granted in the territory of a non-party, that Party shall afford another Party adequate opportunity to negotiate its accession to such an agreement or arrangement, whether existing or future, or to negotiate a comparable agreement or arrangement with it. Where a Party accords recognition autonomously, it shall afford adequate opportunity for another Party to demonstrate that the education or experience obtained, requirements met, or licences or certifications granted in the territory of that other Party should also be recognised.
3. Any such agreement or arrangement or autonomous recognition shall be in conformity with the relevant provisions of the WTO Agreement, in particular paragraph 3 of Article VII of the GATS.

⁵ The term “relevant international organisations” refers to international bodies whose membership is open to the relevant bodies of at least all Parties.

4. Annex IX sets out further rights and obligations regarding recognition of qualifications of service suppliers of the Parties.

Article 3.10

Movement of Natural Persons

1. The rights and obligations of the Parties in respect of the movement of natural persons of a Party supplying services shall be governed by the GATS Annex on Movement of Natural Persons Supplying Services, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.
2. Annex X sets out further rights and obligations regarding movement of natural persons of a Party supplying services.

Article 3.11

Transparency

The rights and obligations of the Parties in respect of transparency shall be governed by paragraphs 1 and 2 of Article III and by Article III *bis* of the GATS, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.12

Monopolies and Exclusive Service Suppliers

The rights and obligations of the Parties in respect of monopolies and exclusive service suppliers shall be governed by paragraphs 1, 2 and 5 of Article VIII of the GATS, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.13

Business Practices

The rights and obligations of the Parties in respect of business practices shall be governed by Article IX of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.14

Payments and Transfers

1. Except under the circumstances envisaged in Article 9.2, a Party shall not apply restrictions on international transfers and payments for current transactions with another Party.
2. Nothing in this Chapter shall affect the rights and obligations of the Parties under the Articles of the Agreement of the International Monetary Fund (hereinafter referred to as "IMF"), including the use of exchange actions which are in conformity with the Articles of the Agreement of the IMF, provided that a Party shall not impose restrictions on capital transactions inconsistently with its specific commitments regarding such transactions, except under Article 9.2 or at the request of the IMF.

Article 3.15

Exceptions

The rights and obligations of the Parties in respect of general exceptions and security exceptions shall be governed by Article XIV and paragraph 1 of Article XIV *bis* of the GATS, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement.

Article 3.16

Schedules of Specific Commitments

1. Each Party shall set out in a schedule the specific commitments it undertakes under Articles 3.5, 3.6 and 3.7. With respect to sectors where such specific commitments are undertaken, each Schedule shall specify the elements set forth in subparagraphs (a) to (e) of paragraph 1 of Article XX of the GATS.
2. Measures inconsistent with both Articles 3.5 and 3.6 shall be dealt with as provided for in paragraph 2 of Article XX of the GATS.
3. The Parties' Schedules of specific commitments are set out in Annex VII.

Article 3.17

Modification of Schedules

The Parties shall, upon written request by a Party, hold consultations to consider any modification or withdrawal of a specific commitment in the requesting Party's Schedule of specific commitments. The consultations shall be held within three months after the requesting Party made its request. In the consultations, the Parties shall aim to ensure that a general level of mutually advantageous commitments no less favourable to trade than that provided for in the Schedule of specific commitments prior to such consultations is maintained. Modifications of Schedules are subject to the procedures set out in Articles 7.1 and 9.6

Article 3.18

Review⁶

1. With the objective of further liberalising trade in services between them, in particular eliminating substantially all remaining discrimination within a period of ten years, the Parties shall review at least every two years, or more frequently if so agreed, their Schedules of specific commitments and their Lists of MFN Exemptions, taking into account in particular any autonomous liberalisation and on-going work under the auspices of the WTO. The first such review shall take place no later than two years after the entry into force of this Agreement.
2. If, after the entry into force of this Agreement, a Party enters into any agreement on trade in services with a non-party, it shall negotiate, upon request by another Party, the incorporation into this Agreement of a treatment no less favourable than that provided under the agreement with the non-party. The Parties shall take into consideration the circumstances under which a Party enters into any agreement on trade in services with a non-party.

Article 3.19

Annexes

The following Annexes form part of this Chapter:

- Annex VII (Schedules of Specific Commitments);
- Annex VIII (Lists of MFN Exemptions);
- Annex IX (Recognition of Qualifications of Service Suppliers);
- Annex X (Movement of Natural Persons Supplying Services);
- Annex XI (Financial Services); and
- Annex XII (Telecommunications Services).

CHAPTER 4

COMPETITION

Article 4.1

Objective and General Principles

1. The Parties agree that anticompetitive business conduct may restrict trade between the Parties. Accordingly, each Party shall adopt or maintain measures to proscribe such conduct and take appropriate action with respect thereto.
2. The Parties undertake to adopt or maintain competition laws that give particular attention to anticompetitive agreements, abuse of a dominant position and mergers and acquisitions.

Article 4.2

Co-operation

The Parties may cooperate with the aim of putting an end to anti-competitive practices or their adverse effects on trade between the Parties. This cooperation may include notification, exchange of

⁶ The Parties confirm their understanding that the Agreements between the Member States of the Cooperation Council of the Arab States of the Gulf and the Greater Arab Free Trade Area (GAFTA), as well as the EFTA Convention and agreements between any EFTA State and other European countries are excluded from any review conducted pursuant to this Article.

information and consultation. Any exchange of information shall be subject to the rules and standards of confidentiality applicable in the territory of each Party.

Article 4.3

Confidentiality

Nothing in this Chapter shall require a Party to provide information when this may affect an ongoing investigation or may be contrary to its laws, including those regarding disclosure of information, confidentiality or business secrecy.

Article 4.4

Consultations

A Party may request consultations regarding any matter related to this Chapter. The request for consultations shall indicate the reasons therefore. Consultations shall be held promptly. Any Party may request that consultations continue within the Joint Committee in order to obtain its recommendations in relation to the issue at hand. The Party addressed shall provide all assistance required to examine the issue and seek a solution thereto.

Article 4.5

Review

The Parties agree to review this Chapter at the level of the Joint Committee with a view to elaborating further steps in the light of future developments, in particular after the adoption of competition legislation by the Parties.

CHAPTER 5

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Article 5.1

Protection of Intellectual Property Rights

1. For the purpose of this Chapter, “intellectual property” comprises copyright, including copyright in computer programmes and compilations of data, as well as neighbouring rights, trademarks for goods and services, geographical indications, industrial designs, patents, plant varieties, topographies of integrated circuits, as well as undisclosed information within the meaning of Article 39 of the WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter referred to as “the TRIPS Agreement”).
2. The Parties shall ensure adequate, effective and non-discriminatory protection of intellectual property rights, including effective means of enforcing such rights against infringement thereof, in accordance with the provisions of this Chapter.
3. Each Party shall accord to the nationals of the other Parties treatment no less favorable than that it accords to its own nationals with regard to the protection of intellectual property rights. Exemptions from such obligation must be in accordance with exceptions provided for under Articles 3 and 5 of the TRIPS Agreement.
4. The Parties shall grant to each other’s nationals treatment no less favourable than that accorded to nationals of any other country. Exemptions from this obligation must be in accordance with the provisions of the TRIPS Agreement, in particular Articles 4 and 5 thereof.
5. The Parties agree, upon request of any Party to review this Chapter in the Joint Committee in order to avoid or remedy trade distortions and to improve the level of protection. If problems in the area of intellectual property protection affecting trading conditions were to occur, urgent consultations shall take place in the Joint Committee at the request of a Party, with a view to reaching mutually satisfactory solutions.
6. The Parties shall not later than two years after the entry into force of this Agreement conclude negotiations on an Annex containing further provisions on the protection and enforcement of intellectual property rights.

CHAPTER 6
GOVERNMENT PROCUREMENT

Article 6.1

Scope and Coverage

1. In accordance with the provisions of this Chapter, the Parties shall ensure the effective, reciprocal and gradual opening of their government procurement markets.
2. This Chapter applies to any law, regulation, procedure or practice regarding covered procurement by a procuring entity, whether or not it is conducted exclusively or partially by electronic means.
3. For the purpose of this Chapter, “covered procurement” means procurement for governmental purposes:
 - a) of goods⁷, services, or any combination thereof:
 - i. as specified in Annexes XIII and XIV for each Party, and
 - ii. not procured with a view to commercial sale or resale, or for use in the production or supply of goods or services for commercial sale or resale;
 - b) by any contractual means, including purchase; lease; and rental or hire purchase, with or without an option to buy;
 - c) for which the value, as estimated in accordance with Article 6.7, equals or exceeds the relevant threshold specified in Annexes XIII and XIV at the time of publication of a notice in accordance with Article 6.14;
 - d) that is not excluded from coverage in paragraph 4 or in Annexes XIII and XIV for a Party.⁸
4. Except where provided otherwise in Annexes XIII or XIV, this Chapter shall not apply to:
 - a) contracts awarded pursuant to:
 - i. an international agreement and intended for the joint implementation or exploitation of a project by the contracting parties;
 - ii. an international agreement relating to the stationing of troops;
 - iii. the particular procedure of an international organisation;
 - iv. all government procurement in goods, services and construction that will be executed in or for the benefits of the two Holy Cities of Makkah and Medina.
 - b) non-contractual agreements or any form of government assistance and procurement made in the framework of assistance or co-operation programmes;
 - c) the procurement or acquisition of fiscal agency or depository services, liquidation and management services for regulated financial institutions, or services related to the sale, redemption and distribution of public debt, including loans and government bonds, notes and other securities;
 - d) contracts for:
 - i. the acquisition or rental of land, existing buildings, or other immovable property or concerning rights thereon;
 - ii. the acquisition, development, production or co-production of programme material by broadcasters and contracts for broadcasting time;
 - iii. arbitration and conciliation services;
 - iv. public employment contracts; and
 - v. research and development services other than those where the benefits accrue exclusively to the entity for its use in the conduct of its own affairs, on condition that the service is wholly remunerated by the entity.
5. Each Party shall specify the following information:
 - a) in Annex XIII:
 - i. in Appendix 1, the central government entities whose procurement is covered by this Chapter;
 - ii. in Appendix 2, the sub-central government entities whose procurement is covered by this Chapter;

⁷ For the purpose of this Chapter, “goods” shall mean goods classified in Chapters 1 to 97 of the HS.

⁸ The price preference for small and medium-sized enterprises (SMEs) applied by the Sultanate of Oman is defined in Annex XIV.

- iii. in Appendix 3, all other entities whose procurement is covered by this Chapter;
 - iv. in Appendix 4, the goods covered by this Chapter;
 - v. in Appendix 5, the services covered by this Chapter; and
 - vi. in Appendix 6, the construction services covered by this Chapter;
- b) in Annex XIV, any general notes applicable to a Party.

Article 6.2

Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner that would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between Parties where the same conditions prevail or a disguised restriction on international trade, nothing in this Chapter shall be construed to prevent any Party from imposing or enforcing measures:

- a) necessary to protect public morals, order, or safety;
- b) necessary to protect human, animal or plant life or health;
- c) necessary to protect intellectual property; or
- d) relating to goods produced or services supplied by persons with disabilities, philanthropic institutions, or prison labour.

Article 6.3

Definitions

For the purpose of this Chapter, the following definitions shall apply:

- a) “entity” means an entity covered in Annex XIII;
- b) “in writing or written” means any worded or numbered expression that can be read, reproduced and later communicated. It may include electronically transmitted and stored information;
- c) “permanent list” means a list of suppliers that a procuring entity has determined that they satisfy the conditions for participation in that list, and that the procuring entity intends to use more than once;
- d) “offsets” means any condition or undertaking that encourage local development or improve a Party's balance-of-payments accounts, such as the use of domestic content, the licensing of technology, investment, counter-trade, and similar actions;
- e) “person” means a natural person or a juridical person;
- f) “services” includes construction services, unless otherwise specified;
- g) “standard” is a document approved by a recognized body, that provides, for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for products or services or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, service, process or production method;
- h) “supplier” means any natural or juridical person or public body or group of such persons of a Party or bodies of a Party which can provide goods, services or the execution of works. The term shall cover equally a supplier of goods, a service provider or a contractor;
- i) “technical regulation” is a document which lays down characteristics of a product or a service or their related processes and production methods, including the applicable administrative provisions, with which compliance is mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, service, process or production method;
- j) “technical specifications” means a tendering requirement that:
 - i. lays down the characteristics of goods or services to be procured, including quality, performance, safety and dimensions, or the processes and methods for their production or provision; or
 - ii. addresses terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements, as they apply to a good or service; and
- k) “tenderer” means a supplier who has submitted a tender.

Article 6.4

National Treatment and Non-discrimination

1. With respect to all laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement covered by this Chapter, each Party shall provide immediately and unconditionally to the goods, services and suppliers of another Party a treatment no less favourable than that accorded by it to domestic goods, services and suppliers.
2. With respect to all laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement covered by this Chapter, each Party shall ensure that:
 - a) its entities do not treat a locally-established supplier less favourably than another locally-established supplier on the basis of the degree of foreign affiliation to, or ownership by, a person of another Party; and
 - b) its entities do not discriminate against a locally-established supplier on the basis that the goods or services offered by that supplier for a particular procurement are goods or services of another Party.

Article 6.5

Rules of Origin

No Party may apply rules of origin to goods imported or services supplied from another Party for purposes of government procurement covered by this Chapter that are different from, or inconsistent with, the rules of origin which that Party applies in the normal course of trade.

Article 6.6

Offsets

1. Except as provided for in paragraph 2, each Party shall ensure that its entities do not, in the qualification and selection of suppliers, goods or services, in the evaluation of bids or in the award of contracts, consider, seek or impose offsets.
2. A Party may adopt or retain an offset as set out in Appendix 6 of Annex XIV, provided that any requirement for, or consideration of, the imposition of the offset is clearly stated in the notice of intended procurement. Such measures shall be based on the development needs of that Party and shall accord suppliers of another Party treatment no less favourable than the treatment it accords to suppliers of any non-party.

Article 6.7

Valuation Rules

1. Entities shall not split up a procurement, nor use any other method of contract valuation with the intention of avoiding the application of this Chapter when determining whether a contract is covered by the disciplines thereof, subject to the conditions set out in Annexes XIII and XIV.
2. In calculating the value of a contract, an entity shall take into account all forms of remuneration, such as premiums, fees, commissions and interests.

Article 6.8

Transparency

1. Each Party shall promptly publish any law, regulation, judicial decision and administrative ruling of general application and procedure, including standard contract clauses and challenge procedures, regarding procurement covered by this Chapter in the appropriate publications referred to in Appendix 2 of Annex XIV, including officially designated electronic media.
2. Each Party shall promptly publish in the same manner all modifications to such measures.
3. Notwithstanding any other provision of this Agreement, a Party, including its procuring entities, shall not provide information to a particular supplier that might prejudice fair competition between suppliers.

Article 6.9

Tendering Procedures

1. Entities shall award their public contracts by using methods such as open or selective tendering procedures according to their national procedures, in compliance with this Chapter.
2. Entities shall treat tenders in confidence. In particular, they shall not provide information intended to assist particular participants to bring their tenders up to the level of other participants.
3. For the purposes of this Chapter:
 - a) open tendering procedures are those procedures whereby any interested supplier may submit a tender;
 - b) selective tendering procedures are those procedures whereby, consistent with Article 6.10 and other relevant provisions of this Chapter, only suppliers satisfying qualification requirements established by the entities are invited to submit a tender;
 - c) limited tendering procedures are those procedures whereby entities may choose not to publish a notice of intended procurement, and may consult the suppliers of their choice and negotiate the terms of contract with one or more of these suppliers, under the conditions laid down in Article 6.12.

Article 6.10

Selective Tendering

1. Entities that intend to use selective tendering shall in the notice of intended procurement or in the notice inviting suppliers to submit a request for participation invite qualified suppliers to submit a request for participation and indicate the time-limit for submitting requests for participation.
2. When using selective tendering procedures, a procuring entity shall recognize as qualified suppliers such domestic suppliers and suppliers of another Party that meet the conditions for participation in a particular procurement, unless the procuring entity states in the notice or, where publicly available, in the tender documentation, any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender and the objective criteria for such limitation. Procuring entities shall select the suppliers to participate in the selective tendering procedure in a fair and non-discriminatory manner.
3. Where the tender documentation is not made publicly available from the date of publication of the notice referred to in paragraph 1, procuring entities shall ensure that the tender documentation is made available at the same time to all the qualified suppliers selected in accordance with paragraph 2.
4. Entities maintaining permanent lists of qualified suppliers may select suppliers to be invited to tender from among those listed, under the conditions foreseen in Article 6.11. Any selection shall allow for equitable opportunities for suppliers on the lists.

Article 6.11

Qualification of Suppliers

1. Any conditions for participation in procurement shall be limited to those that are essential to ensure that the potential supplier has the capability to fulfil the requirements of the procurement and the ability to execute the contract in question.
2. In the process of qualifying suppliers, entities shall not discriminate between domestic suppliers and suppliers of another Party. In assessing whether a supplier satisfies the conditions for participation, a procuring entity shall evaluate the financial, commercial and technical abilities of a supplier on the basis of that supplier's business activities both inside and outside the territory of the Party of the procuring entity. The procuring entity shall base its assessment on the conditions that it has specified in advance in notices or tender documentation.
3. Nothing in this Article shall preclude the exclusion of any supplier on grounds such as bankruptcy, false declarations or conviction for serious crime such as participation in criminal organizations.
4. Entities shall publish in adequate time any conditions for participation in tendering procedures to enable interested suppliers to initiate and, to the extent that it is compatible with the efficient operation of the procurement practices, to complete the qualification procedure.

5. Procuring entities may establish or maintain a permanent list of qualified suppliers. They shall ensure that suppliers may apply for qualification at any time and that all qualified suppliers so requesting are included in the list within a reasonable and non-discriminatory short period of time. A supplier having requested to be included in the list shall be informed by the entities concerned of the decision in this regard in a timely fashion.
6. Entities operating in the utilities sectors or others may use a notice inviting suppliers to apply for inclusion on a permanent list as a notice of intended procurement and may exclude requests for participation from suppliers not yet qualified in respect of the procurement on the grounds that the procuring entity has insufficient time to examine the application.

Article 6.12

Limited Tendering

1. Subject to the conditions established in paragraph 2 when using the limited tendering procedure, a procuring entity may choose not to publish a contract notice prior to the award of the procurement contract.
2. Provided that limited tendering is not used to avoid maximum possible competition or in a manner which would constitute a means of discrimination among suppliers of another Party or protection to domestic producers or suppliers, entities may award their public contracts by limited tendering procedure in the following cases:
 - a) where no suitable tenders have been submitted in response to an open or selective tender, on condition that the requirements of the initial tender are not substantially modified;
 - b) where, for technical or artistic reasons, or for reasons connected with protection of exclusive rights, the contract may be performed only by a particular supplier and no reasonable alternative or substitute exists;
 - c) for reasons of extreme urgency brought about by events unforeseen by the entity, the products or services could not be obtained in time by means of open or selective tendering procedures;
 - d) for additional deliveries of goods or services by the original supplier where a change of supplier would compel the entity to procure equipment or services not meeting requirements of interchangeability with already existing equipment or services;
 - e) when an entity procures prototypes or a first product or service which are developed at its request in the course of, and for, a particular contract for research, experiment, study or original development;
 - f) when additional services which were not included in the initial contract but which were within the objectives of the original tender documentation have, through unforeseeable circumstances, become necessary to complete the services described therein;
 - g) for new services consisting of the repetition of similar services and for which the entity has indicated in the notice concerning the initial service, that limited tendering procedures might be used in awarding contracts for such new services;
 - h) for products purchased on a commodity market;
 - i) in the case of contracts awarded to the winner of a design contest; in the case of several successful candidates, successful candidates shall be invited to participate in the negotiations as specified in the notice or the tender documents;
 - j) for purchases made under exceptionally advantageous conditions that only arise in the very short term in the case of unusual disposals such as those arising from liquidation, receivership, or bankruptcy, but not for routine purchases from regular suppliers.

Article 6.13

Negotiations

1. A Party may provide for its entities to conduct negotiations:
 - a) in the context of procurements in which they have indicated such intent in the notice of intended procurement; or
 - b) where it appears from the evaluation that no one tender is obviously the most advantageous in terms of the specific evaluation criteria set forth in the notices or tender documentation.
2. An entity shall:

- a) ensure that any elimination of tenderers in the negotiations is carried out in accordance with the evaluation criteria set out in the notices or tender documentation; and
- b) when negotiations are concluded, provide a common deadline for the remaining tenderers to submit any new or revised tenders.

Article 6.14

Publication of Notices

1. Each Party shall ensure that its entities provide for effective dissemination of the tendering opportunities generated by the relevant government procurement processes, providing suppliers of another Party with all the information required to take part in such procurement.
2. For each covered procurement as defined in paragraph 3 of Article 6.1, except as set out in paragraph 3(c) of Article 6.9 and in Article 6.12, entities shall publish in advance a notice inviting interested suppliers to submit tenders, or where appropriate, requests for participation for that contract.
3. The information in each notice of intended covered procurement shall include at least the following:
 - a) name, address, and if available telefax number, electronic address of the entity and, if different, the address where all documents relating to the procurement may be obtained;
 - b) the tendering procedure chosen and the form of the contract;
 - c) a description of the intended procurement, as well as essential contract requirements to be fulfilled;
 - d) any conditions that suppliers must fulfil to participate in the procurement;
 - e) time-limits for submission of tenders and, where appropriate, other time limits;
 - f) if possible, terms of payment and any other terms; and
 - g) costs of the tendering documentation.
4. Each notice referred to in this Article and Appendix 5 of Annex XIV, shall be accessible during the entire time period established for tendering for the relevant procurement.
5. Entities shall publish the notices in a timely manner through means which offer the widest possible and non-discriminatory access to the interested suppliers of the Parties. The notices shall be accessible through the points of access specified in Appendix 2 of Annex XIV.

Article 6.15

Tender Documentation

1. A procuring entity shall provide interested suppliers with tender documentation that includes all the information necessary to permit suppliers to prepare and submit responsive tenders. The documentation shall include the criteria that the entity will consider in awarding the contract, including all cost factors, and the weights or, where appropriate, the relative values that the entity will assign to these criteria in evaluating tenders.
2. Unless already provided in the notice of intended procurement, such documentation shall include a complete description of:
 - a) the procurement, including the nature, scope, and, where known, the quantity of the goods or services to be procured and any requirements to be fulfilled, including any technical specifications, conformity certifications, plans, drawings, or instructional materials;
 - b) any conditions for participation, including any applicable fees, financial guarantees, information, and documents that suppliers are required to submit;
 - c) where there will be a public opening of tenders, the date, time, and place for the opening of tenders; and
 - d) any other terms or conditions relevant to the evaluation of tenders.

Article 6.16

Technical Specifications

1. Each Party shall ensure that its entities do not prepare, adopt or apply any technical specifications with a view to, or with the effect of, creating unnecessary obstacles to trade between the Parties.
2. Technical specifications prescribed by entities shall, where appropriate:

- a) be in terms of performance and functional requirements rather than design or descriptive characteristics; and
 - b) be based on international standards, where these exist or, in their absence, on national technical regulations, recognised national standards, or building codes.
3. Where design or descriptive characteristics are used in the technical specifications, an entity shall, where appropriate, include words such as “or equivalent” in the technical specifications and consider tenders that demonstrably meet the required design or descriptive characteristics and are fit for the purposes intended.
4. An entity shall not prescribe technical specifications that require or refer to a particular trademark or trade name, patent, copyright, design or type, specific origin, producer or supplier, unless there is no other sufficiently precise or intelligible way of describing the procurement requirements and provided that, in such cases, words such as “as equivalent” are included in the tender documentation.

Article 6.17

Time Limits

1. All time limits established by the entities for the receipt of tenders and requests to participate shall be adequate to allow suppliers of another Party, as well as domestic suppliers, to prepare and to submit tenders, and where appropriate, requests for participation or applications for qualifying. In determining any such time limit, entities shall, consistent with their own reasonable needs, take into account such factors as the complexity of the intended procurement and the normal time for transmitting tenders from foreign as well as domestic points.
2. Each Party shall ensure that its entities shall take due account of publication delays when setting the final date for receipt of tenders or of requests for participation or for qualifying for the suppliers' list.
3. The minimum time limits for the receipt of tenders are specified in Appendix 3 to Annex XIV.

Article 6.18

Treatment of Tenders and Contract Awards

1. Tenders and requests to participate in procedures shall be submitted in writing.
2. A procuring entity shall receive, open, and treat all tenders under procedures that guarantee the fairness and impartiality of the procurement process, and the confidentiality of tenders.
3. Unless a procuring entity determines that it is not in the public interest to award a contract, it shall award the contract to the supplier that the entity has determined to be fully capable of undertaking the contract and, based solely on the evaluation criteria specified in the notices and tender documentation, has submitted:
 - a) where price is the sole criterion, the lowest price; or
 - b) the most advantageous tender.
4. Each Party shall ensure that its entities provide for effective dissemination of the results of government procurement processes.
5. Entities shall as soon as possible publish the decisions regarding the award of the contract and of the characteristics and relative advantages of the selected tender. Upon request, entities shall inform any eliminated tenderer of the reasons for the rejection of its tender.

Article 6.19

Bid Challenges

1. Each Party shall provide non-discriminatory, timely, transparent and effective procedures enabling suppliers to challenge alleged breaches of any obligations specified in this Chapter for procurements in which they have, or have had, an interest.
2. Challenges shall be heard by an impartial and independent reviewing authority. A reviewing authority, if it is not a court, shall either be subject to judicial review or shall have procedural guarantees of due process.

3. Provided it respects the previous paragraphs, each Party can determine according to its domestic laws and regulations the review procedures applicable to the hearing of challenges under this Article.
4. Each Party shall allow sufficient period of time for suppliers to prepare and submit a challenge.

Article 6.20

Information Technology

1. The Parties shall, to the extent possible, endeavour to use electronic means of communication to permit efficient dissemination of information on government procurement, particularly as regards tender opportunities offered by entities, while respecting the principles of transparency and non-discrimination.
2. When conducting covered procurement by electronic means, a procuring entity shall:
 - a) ensure that the procurement is conducted using generally available and interoperable information technology products and software, including those related to authentication and encryption of information; and
 - b) maintain mechanisms that ensure the integrity of, and prevent inappropriate access to, requests for participation and tenders.

Article 6.21

Co-operation and Assistance

1. The Parties will co-operate in the area of government procurement by exchanging experience and information about best practices and regulatory frameworks.
2. The Parties shall endeavour to co-operate with a view to achieving a better understanding of their respective government procurement systems, as well as a better access to their respective markets.
3. Technical assistance shall be provided upon a duly motivated request, in particular through jointly developed training programmes.

Article 6.22

Modifications to Coverage

1. A Party may modify its coverage under this Chapter, provided that it:
 - a) notifies the other Parties of the modification; and
 - b) provides the other Parties, within 30 days following the date of such notification, appropriate compensatory adjustments to its coverage in order to maintain a level of coverage comparable to that existing prior to the modification.
2. Notwithstanding paragraph 1(b), no compensatory adjustments shall be provided to the other Parties where the modification by a Party of its coverage under this Chapter concerns:
 - a) rectifications of a purely formal nature and minor amendments to Annexes XIII and XIV;
 - b) one or more covered entities on which government control or influence has been effectively eliminated.
3. The Joint Committee shall endorse any modifications to coverage as set forth by this Article by amending the relevant Annex.

Article 6.23

Further Negotiations

If a Party offers in the future a non-party more favourable conditions for access to its government procurement market than agreed under this Chapter, it shall, upon request of another Party, enter into negotiations with a view to extending coverage under this Chapter on a reciprocal basis.

Article 6.24

Review and Implementation

1. The Joint Committee shall review the implementation of this Chapter every two years, unless otherwise agreed by the Parties; it shall consider any issue arising from it, and take appropriate action in the exercise of its functions.

2. At the request of a Party, the Joint Committee shall convene a working group to address issues related to the implementation of this Chapter.

Article 6.25

Transitional Period

1. Notwithstanding the provisions on national treatment set out in Article 6.4, GCC Member States may grant, for a transitional period not exceeding ten years from the date of entry into force of this Agreement, a price preference programme in favour of their domestic goods and services.
2. A price preference granted under this article shall not exceed 10% of the value of the goods and services produced domestically.

CHAPTER 7

INSTITUTIONAL PROVISIONS

Article 7.1

The Joint Free Trade Committee

1. The Parties hereby establish the Joint EFTA-GCC Free Trade Committee (hereinafter referred to as the “Joint Committee”) comprising representatives of each Party.
2. The Joint Committee may establish standing or *ad hoc* sub-committees or working groups to assist it in accomplishing its tasks.
3. The Joint Committee shall meet for regular sessions every two years. The regular sessions shall be held alternately in the GCC Member States and the EFTA States. Special sessions can also be held at the request of any Party. Such sessions shall be held within 30 days from the date of the request in the territory of the requesting Party except if the Parties otherwise agree.
4. The meetings of the Joint Committee shall be chaired jointly by one of the EFTA States and one of the GCC Member States. The Joint Committee shall establish its rules of working procedures.
5. The functions of the Joint Committee shall, in addition to functions set out elsewhere in this Agreement, be as follows:
 - a) to supervise the implementation of this Agreement;
 - b) to review and assess the overall operation of this Agreement;
 - c) to review and assess the results of this Agreement, in the light of the experience gained during its application and in the light of its objectives;
 - d) to examine ways to further encourage trade and investment flows between the Parties;
 - e) to consider any further elaborations and amendments to this Agreement that may be proposed by any Party;
 - f) to endeavour to resolve disputes that may arise regarding the interpretation or application of this Agreement;
 - g) to supervise the work of all sub-committees and working groups established under this Agreement; and
 - h) to carry out any other task assigned to it by the Parties within the scope and objectives of this Agreement.
6. The Joint Committee shall take decisions and make recommendations by consensus.
7. The Joint Committee may decide to amend the Annexes and Appendices to this Agreement. Subject to paragraph 8, the Joint Committee may set a date for the entry into force of such decisions.
8. If a representative of a Party in the Joint Committee has accepted a decision subject to the fulfilment of constitutional requirements, the decision shall enter into force on the date that the last Party notifies that its internal requirements have been fulfilled, unless the decision itself specifies a later date. The Joint Committee may decide that the decision shall enter into force for those Parties that have fulfilled their internal requirements, provided that at least one EFTA State and the GCC Member States are among those Parties. A Party may apply a decision of the Joint Committee provisionally until such decision enters into force for that Party, subject to its constitutional requirements.

9. Each Party shall, within one month after the entry into force of this Agreement, designate an official body to act as a contact point with regard to this Agreement, to receive official communications relating thereto and to provide the Joint Committee with administrative assistance.

CHAPTER 8 DISPUTE SETTLEMENT

Article 8.1

Objective and Scope

1. The objective of this Chapter is to provide the Parties with a dispute settlement mechanism that aims at achieving, mutually agreed solutions to, or settlement by arbitration of, any dispute arising from this Agreement.
2. Disputes on the same matter arising under both this Agreement and the WTO Agreement may be settled in either forum at the discretion of the complaining Party.⁹ The forum thus selected shall be used to the exclusion of the other.
3. For the purpose of this Article, dispute settlement proceedings under the WTO Agreement or this Agreement are deemed to be initiated upon a request for the establishment of a panel by a Party.
4. Before a Party initiates dispute settlement proceedings under the WTO Agreement against another Party as regards a matter arising under both this Agreement and the WTO Agreement, it shall notify the Parties of its intention at least thirty days in advance.

Article 8.2

Good Offices, Conciliation or Mediation

1. Good offices, conciliation and mediation are procedures that are undertaken voluntarily if the Parties involved so agree. They may begin at any time and be terminated at any time.
2. Proceedings involving good offices, conciliation and mediation and all information disclosed during such proceedings shall be confidential, non binding and without prejudice to the Parties' rights in any other proceedings.

Article 8.3

Consultations

1. The Parties shall at all times endeavour to agree on the interpretation and application of this Agreement, and shall make every attempt through co-operation and consultations to arrive at a mutually satisfactory resolution of any matter that might affect its operation.
2. A Party may request in writing consultations with another Party whenever it considers that a measure applied by the Party to which the request is made is inconsistent with this Agreement. Consultations shall take place in the Joint Committee unless the Party making or receiving the request for consultations disagrees.
3. Consultations shall, unless the Parties agree otherwise, be held in the territory of the defending Party.
4. Consultations shall be entered into in good faith within 30 days from the date of receipt of the request for consultations. Consultations on urgent matters, including those on perishable agricultural goods, shall be entered into in good faith within 15 days from the receipt of the request for consultations.
5. The consultations shall be deemed concluded within 60 days from the date of the consultation request, unless both Parties agree to continue consultations. If the Joint Committee has not been involved in the consultations and if the consultations fail the Joint Committee shall as soon as possible meet with the aim of solving the issue at hand. Consultations within the Joint Committee shall take place within 30 days unless the Parties agree otherwise.
6. The Parties involved in the consultations shall provide sufficient information to enable a full examination of how the measure might affect the operation of this Agreement.

⁹ For the purpose of this Chapter the terms "Party", "Party to the dispute", "complaining Party", "Party complained against" are used regardless of whether two or more Parties are involved in a dispute.

7. The proceedings and all information disclosed during the consultations shall remain confidential. The Parties shall treat any confidential or proprietary information exchanged in the course of consultations in the same manner as the Party providing the information.
8. Consultations shall be without prejudice to the rights of the Parties involved in any further proceedings.
9. The Parties involved in the consultations shall inform the other Parties of any mutually agreed resolution of the matter.

Article 8.4

Establishment of Arbitration Panel

1. If the matter has not been resolved within the Joint Committee pursuant to Article 8.3, it may be referred to arbitration by one or more of the Parties involved by means of a written request addressed to the Party complained against. A copy of this request shall also be communicated to all other Parties so that each Party may determine whether to participate in the dispute.
2. Where more than one Party requests the establishment of an arbitration panel relating to the same matter or the request involves more than one defending Party a single arbitration panel shall be established to examine these requests whenever feasible.
3. The complaining Party shall state in its request the measure it considers to be in breach of this Agreement and provide a brief summary of the legal basis of the complaint.
4. A Party which is not a Party to the dispute shall be entitled, on delivery of a written notice to the disputing Parties, to make written submissions to the arbitration panel, receive written submissions, including annexes, of the disputing Parties, attend hearings and make oral statements.

Article 8.5

Arbitration Panel

1. The arbitration panel shall comprise three members.
2. In the written request pursuant to Article 8.4, the Party referring the dispute to arbitration shall designate one member of the arbitration panel.
3. Within 15 days of the receipt of the request referred to in paragraph 2, the Party to which it was addressed shall designate one member of the arbitration panel.
4. The Parties to the dispute shall agree on the appointment of the third member within 30 days of the appointment of the second member. The member thus appointed shall chair the arbitration panel.
5. If all three members have not been designated or appointed within 45 days from the date of receipt of the notification referred to in paragraph 2, the necessary designations shall be made at the request of any Party to the dispute by the Director-General of the WTO within a further 30 days. Should the designation or appointment of all three members not have taken place within the 30 days, the request shall be made to the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration (PCA). If the Director-General of the WTO or the Secretary-General of the PCA is unable to act under this paragraph or is a national of a Party to this Agreement, the designation or appointment shall be effected by the Deputy Director-General of the WTO or the Deputy Secretary General of the PCA.
6. The Chair of the arbitration panel shall not be a national of any of the Parties, nor have his or her usual place of residence in the territory of any of the Parties, nor be employed or previously have been employed by any of the Parties, nor have dealt with the case in any capacity.
7. Any arbitrator may be challenged if circumstances exist that give rise to justifiable doubts as to the arbitrator's compliance with this Chapter or the Model Rules of Procedure as set out in Annex XV. If the other Party does not agree to the challenge or the challenged arbitrator does not withdraw, the decision on the challenge will be made by the Director-General of the WTO or the Secretary-General of the PCA in accordance with the procedure set out in paragraph 5.
8. If an arbitrator is unable to participate in the proceeding, dies, withdraws or is removed, a replacement shall be selected within 15 days in accordance with the selection procedure followed to appoint the original arbitrator and the succeeding arbitrator shall have all powers and duties of

the original arbitrator. In such a case, the arbitration panel proceedings shall be suspended during this period.

9. The date of establishment of the arbitration panel shall be the date on which the chair is appointed.

Article 8.6

Procedures of the Arbitration Panel

1. Unless the Parties to the dispute agree otherwise, the arbitration panel proceedings shall be conducted in accordance with this Chapter and the Model Rules of Procedure as set out in Annex XV.
2. Notwithstanding paragraph 1, the procedures for all arbitration panel proceedings shall ensure that:
 - a) the Parties to the dispute have the right to at least one hearing before the arbitration panel as well as the opportunity to provide initial and rebuttal written submissions;
 - b) the Parties to the dispute be invited to all the hearings held by the arbitration panel;
 - c) all submissions and comments made to the arbitration panel be available to the Parties to the dispute; and
 - d) hearings can be opened to the public if both Parties agree in writing.
3. Unless otherwise agreed by the Parties to the dispute, the proceedings, hearings and deliberations, the initial report and all written submissions as well as all information not publicly available that is disclosed during arbitration shall remain confidential. Regardless of any such an agreement, information designated as confidential by a third Party referred to in paragraph 4 of Article 8.4 shall be kept confidential.
4. Unless the Parties to the dispute otherwise agree within 20 days from the date of receipt of the request for the establishment of the arbitration panel, the terms of reference shall be:

“To examine, in the light of the relevant provisions of this Agreement, the matter referred to in the request for the establishment of an arbitration panel pursuant to Article 8.4 and to make findings of law and fact together with the reasons therefore as well as recommendations, if any, for the resolution of the dispute and the implementation of the ruling.”
5. The arbitration panel shall make its ruling based on the provisions of this Agreement, applied and interpreted in accordance with the rules of interpretation of public international law as laid down in the Vienna Convention on the Law of Treaties. The rulings cannot add to or diminish the rights and obligations provided in the provisions of this Agreement.
6. Decisions of the arbitration panel shall be taken by a majority of its members if consensus can not be reached. Any member may furnish separate opinions on matters not unanimously agreed. No arbitration panel may disclose which members are associated with majority or minority opinions.
7. The expenses of the arbitration panel, including the remuneration of its members, shall be borne by the Parties to the dispute in equal shares.

Article 8.7

Suspension, Withdrawal and Termination of Panel Proceedings

1. Where the Parties to the dispute agree, the arbitration panel may suspend its work and proceedings at any time for a period not exceeding 12 months. If the work and the proceedings of the arbitration panel have been suspended for more than 12 months, the arbitration panel's authority for considering the dispute shall lapse unless the Parties agree otherwise.
2. A complaining Party may withdraw its complaint at any time before the final report has been issued. Such withdrawal is without prejudice to its right to introduce a new complaint regarding the same issue at a later point in time.
3. The Parties may, at any time, reach a mutually agreed solution to a dispute or decide to terminate the proceedings of an arbitration panel established under this Agreement.
4. The Party or Parties concerned shall notify the other Parties and the arbitration panel of a suspension of the panel work and proceedings, withdrawal of a complaint, termination of the panel proceedings or a mutually agreed solution. In the case of withdrawal, termination or a mutually agreed solution, the arbitration panel shall terminate its proceedings.

5. An arbitration panel may, at any stage of the proceeding prior to release of the final report, propose that the Parties to the dispute seek to settle the dispute amicably and may propose a solution.

Article 8.8

Initial Report

1. Following the consideration of submissions and oral arguments the arbitration panel shall present to the Parties to the dispute an initial report within 90 days from the date of the establishment of the arbitration panel. The initial report shall include the findings of fact and law together with the reasons therefore.
2. In cases of urgency, including those on perishable agricultural goods, the arbitration panel shall make every effort to issue its ruling within 60 days from the establishment of the arbitration panel.
3. Where the arbitration panel considers that the deadline referred to in paragraphs 1 and 2 cannot be met, the Chair shall notify the Parties in writing, stating the reasons for the delay and the additional time needed.
4. A Party to the dispute may submit written comments to the arbitration panel on the initial report within 14 days of the presentation of the report. At the request of a Party, the arbitration panel shall hold a further meeting with the Parties on the issues identified in the written comments.
5. The findings of the final panel report shall include its assessment of the arguments made at the interim review stage.

Article 8.9

Final Report

1. The arbitration panel shall present to the Parties to the dispute the final report, containing the matters referred to in Article 8.8, including any separate opinions on matters not unanimously agreed, within 30 days of presentation of the initial report or in case an additional hearing is requested in accordance with paragraph 4 of Article 8.8, within 45 days of the presentation of the initial report.
2. Unless the Parties to the dispute decide otherwise, the final report shall be published 15 days after it is presented to them.

Article 8.10

Implementation of Final Panel Report

1. The arbitration panel ruling is final and binding from the date it is issued and notified to the Parties to the dispute. The Party found in violation of this Agreement shall promptly comply with the ruling in the final report. If it is impracticable to comply immediately, the Parties to the dispute shall endeavour to agree on a reasonable period of time to do so. In the absence of such an agreement within 30 days, either Party to the dispute may request the original arbitration panel to determine the length of the reasonable period of time for compliance, in light of the particular circumstances of the case. The ruling of the arbitration panel should be given within 30 days from that request.
2. The Party complained against shall notify the other Party of the measure adopted in order to implement the rulings of the panel, as well as a detailed description of how the measure ensures implementation sufficient to allow the other Party to assess the measure.
3. At the request of a Party to the dispute, and before compensation can be sought or suspension of benefits can be applied in accordance with paragraphs 4 and 5, the original arbitration panel shall rule on the existence or on the conformity of any measure taken to comply with the rulings. The ruling of the arbitration panel shall be given within 90 days from the date of that request.
4. If the Party found in violation of this Agreement fails to properly implement, after the expiry of the reasonable period of time according to paragraph 1, the ruling of the final report of the arbitration panel or any subsequent ruling of the arbitration panel according to paragraph 3 that Party shall, if so requested by the complaining Party, enter into consultations with a view to agreeing on a mutually acceptable compensation. If no such agreement has been reached within 20 days from date of the request for consultations, the complaining Party shall be entitled to

suspend the application of benefits granted under this Agreement that are equivalent to those affected by the measure found to violate this Agreement.

5. In considering the benefits to be suspended, the complaining Party shall first seek to suspend benefits in the same sector or sectors as that affected by the measure that the arbitration panel has found to violate this Agreement. The complaining Party that considers it is not practicable or effective to suspend benefits in the same sector or sectors, may suspend benefits in another sector, indicating the reasons justifying its decision.
6. The complaining Party shall notify the other Party of the benefits which it intends to suspend no later than 60 days before the date on which the suspension is due to take effect. Within 15 days from that notification, any of the Parties to the dispute may request the original arbitration panel to rule on whether the benefits which the complaining Party intends to suspend are equivalent to those affected by the measure found to violate this Agreement, and whether the proposed suspension is in accordance with paragraphs 4 and 5. The ruling of the arbitration panel shall be given within 45 days from that request. Benefits shall not be suspended until the arbitration panel has issued its ruling.
7. The suspension of benefits shall be temporary and only be applied until the measure found to violate this Agreement has been withdrawn or amended so as to bring it into conformity with this Agreement, or the Parties to the dispute have reached an agreement on a resolution of the dispute. The defending Party shall notify the other Party and the Joint Committee of the measures it has taken to comply.
8. At the request of a Party to the dispute, the original arbitration panel shall rule on the conformity with the ruling of any implementing measure adopted after the suspension of benefits and, in light of such ruling, whether the suspension of benefits should be terminated or modified. The ruling of the arbitration panel shall be given within 45 days from the date of that request. During this period benefits shall no longer be suspended.

Article 8.11

Other Provisions

1. Any time period mentioned in this Chapter may be modified by mutual agreement of the Parties involved.
2. When possible, the arbitration panel referred to in paragraphs 1, 3, 6 and 8 of Article 8.10 shall comprise the same panelists who issued the final report. If a member of the original arbitration panel is unavailable, the procedures laid down under Article 8.4 shall apply for the selection of a replacement arbitrator.

CHAPTER 9

FINAL PROVISIONS

Article 9.1

Taxation

Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of a Party under any tax convention. In the event of any inconsistency between this Agreement and any tax convention, the tax convention shall prevail to the extents of the inconsistency.

Article 9.2

Restrictions to Safeguard the Balance of Payments

1. The Parties shall endeavour to avoid the imposition of restrictions to safeguard the balance of payments.
2. Where any of the Parties to this Agreement is in serious balance of payments difficulties, or under threat thereof, it may adopt or maintain restrictive measures with regard to trade in goods and services, including on payments and transfers.
3. The rights and obligations of the Parties in respect of such restrictions shall be governed by paragraphs 1 to 3 of Article XII of the GATS, Article XII of the GATT 1994 and the Understanding on the Balance-of-Payments Provisions of the GATT 1994. A Party adopting or maintaining such restrictions shall promptly notify the Joint Committee thereof.

Article 9.3

Electronic Commerce

The Parties recognize the growing role of electronic commerce for trade between them. With a view to supporting provisions of this Agreement related to trade in goods and services the Parties undertake to intensify their co-operation on electronic commerce for their mutual benefit. For that purpose the Parties have established the framework contained in Annex XVI.

Article 9.4

Exhibitions

The Parties shall encourage participation by their national institutions and companies in international exhibitions and fairs held in the territory of another Party. Each Party shall permit the other Parties to hold temporary, general or specialized exhibitions in its territory, pursuant to its relevant domestic laws and regulations.

Article 9.5

Annexes and Appendices

The Annexes and Appendices to this Agreement are an integral part thereof.

Article 9.6

Amendments

1. This Agreement, and its Annexes and Appendices, may be amended with mutual consent of the Parties. Any proposal for amendment shall be submitted to the Joint Committee for consideration and approval.
2. Unless otherwise agreed by the Parties, and without prejudice to paragraph 7 of Article 7.1, the amendments to this Agreement and its Annexes shall enter into force on the first day of the third month following the date of the receipt of the last written notification to the Depositary informing the Depositary that all necessary requirements have been fulfilled.
3. The text of any amendments as well as the instruments of acceptance shall be deposited with the Depositary.

Article 9.7

Accession

1. Any State becoming a Member of the European Free Trade Association (EFTA) or a Member of the Co-operation Council for the Arab States of the Gulf (GCC), may accede to this Agreement, on terms and conditions to be agreed upon by the Parties, provided that the Joint Committee approves the accession of such State.
2. In relation to an acceding State, this Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the deposit to the Depositary of such State's instrument of accession or the approval of the terms of accession by the existing Parties, whichever is later.

Article 9.8

Duration, Withdrawal and Termination

1. This Agreement shall be valid for an indefinite period.
2. A Party may withdraw from this Agreement by means of a written notification to the Depositary. The withdrawal shall take effect 12 months after the date on which the notification is received by the Depositary.
3. Any EFTA State which withdraws from the EFTA Convention or any GCC Member State which withdraws from the Charter of the Co-operation Council for the Arab States of the Gulf, shall, *ipso facto* on the same day as the withdrawal takes effect, cease to be a Party to this Agreement. A copy of the notification of withdrawal under the EFTA Convention or withdrawal from the Charter of the Cooperation Council for the Arab States of the Gulf shall promptly be submitted to the other Parties.

4. If all EFTA States withdraw or if all GCC Member States withdraw in accordance with paragraph 2, this Agreement shall be terminated as of the date when the withdrawal has taken effect for all EFTA States or all GCC Member States.

Article 9.9

Entry into Force

1. This Agreement is subject to ratification, acceptance or approval in accordance with the respective constitutional requirements of the Parties. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Depositary.
2. If its constitutional requirements permit, any Party may apply this Agreement provisionally. Provisional application of this Agreement under this paragraph shall be notified to the Depositary.
3. This Agreement shall not enter into force or be applied provisionally between an EFTA State and GCC unless the complementary agreement on trade in basic agricultural goods between the EFTA State and GCC enters into force or is applied provisionally simultaneously.
4. This Agreement shall enter into force on the first day of the third month after the GCC Member States and at least one EFTA State have deposited their respective instruments of ratification, acceptance or approval with the Depositary.
5. In relation to an EFTA State depositing its instrument of ratification, acceptance or approval after this Agreement has entered into force this Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of its instrument with the Depositary.

Article 9.10

Depositary

The Government of Norway shall act as the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Agreement.

Done at Hamar, this 22nd day of June 2009, which corresponds to this 29th day of Jumada'II 1430 Hijri, in four originals, two in the English language which shall be authentic and two in Arabic, one English and one Arabic version being deposited with the Government of Norway and one English and one Arabic version being lodged with the GCC Secretariat. The Depositary shall transmit certified copies to all the Parties.